

OŠ Grajena

JUGOSLOVANSKI MARŠAL IN POLITIK JOSIP BROZ TITO

Področje: ZGODOVINA
RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica: Lana Ornik

Mentor: Aljaž Selinšek

Grajena, marec 2023

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju prof. Aljažu Selinšku za vzpodbudo, usmerjanje in podajanje navodil ter za vso pomoč, ki sem jo potrebovala pri izdelavi raziskovalne naloge.

Iskreno se zahvaljujem tudi vsem družinskim članom, za podano idejo o raziskovanju in vzpodbudo pri delu ter pomoč pri izvedbi ankete.

Anketirancem se zahvaljujem za zavzeto reševanje.

KAZALO VSEBINE

KAZALO SLIK	4
KAZALO GRAFOV	5
POVZETEK	6
1. UVOD	8
1.1 DELOVNE NALOGE IN CILJI	8
1.2 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	8
1.3 HIPOTEZE	9
1.4 VRSTE RAZISKAV IN OBLIKE DELA	10
2. TEORETIČNI DEL	11
2.1 TITOVA MLADOST	11
2.2 ŠOLANJE IN ZAPOSILITEV	12
2.3 DRUŽINA	13
2.4 MED 1. SVETOVNO VOJNO	15
2.5 MED 2. SVETOVNO VOJNO	17
2.6. PREDSEDOVANJE	18
2.6.1 <i>Titova osebnost</i>	18
2.6.2 <i>Titoizem</i>	19
2.6.3 <i>Pranje možganov in Titovi zločini</i>	21
2.6.4 <i>Jovankino sovladje</i>	22
2.7 SMRT.....	23
2.8 DAN MLADOSTI	28
2.9 ZVEZA PIONIRJEV JUGOSLAVIJE	29
2.10 TEORIJE ZAROTE	30
2.10.1 <i>Rojstni dan</i>	30
2.10.2 <i>Lažna identiteta</i>	30
2.10.3 <i>Titova smrt</i>	32
3. METODE DELA	33
3.1 EKSPERIMENTALNI DEL.....	33
3.1.1 <i>Anketa: JOSIP BROZ TITO</i>	33
4. REZULTATI	33
4.1 REZULTATI IN ANALIZA ANKETE	33
5. RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI	39
6. VIRI	42

KAZALO SLIK

SLIKA 1: ROJSTNA HIŠA TITA	11
SLIKA 2: TITO V MLADOSTI	12
SLIKA 3: TITO IN JOVANKA V PLESNI DRŽI	15
SLIKA 4: TITO IN TOVARIŠI V 1. SVETOVNI VOJNI	16
SLIKA 5: TITO S PSOM LUKSOM	18
SLIKA 6: JOSIP BROZ TITO	19
SLIKA 7: GOLI OTOK	22
SLIKA 8: TITO IN NJEGOVA SINOVA MIŠO IN ŽARKO	23
SLIKA 9: JOSIP BROZ TITO V BOLNIŠNICI	24
SLIKA 10: HIŠA CVETJA	25
SLIKA 11: TITOVA KRSTA	26
SLIKA 12: MNOŽICA NA POGREBU	27
SLIKA 13: TITOV MODRI VLAK	27
SLIKA 14: DAN MLADOSTI	28
SLIKA 15: MLADI PIONIRJI	29
SLIKA 16: LISTINA UMRLIH MED 2. SVETOVNO VOJNO, NA KATERI JE ZAPISAN JOSIP BROZ	31
SLIKA 17: JOŽEF OSELI-OSEBNI ASISTENT IN KUCHAR TITA	32

KAZALO GRAFOV

GRAF 1: STAROST ANKETIRANCEV	34
GRAF 2: PRVE INFORMACIJE O TITU	34
GRAF 3: HEROJ ALI ZLOČINEC?	35
GRAF 4: VPLIV NA MIŠLJENJE O TITU	35
GRAF 5: PREPOZNAVANOST TITA	36
GRAF 6: KDO JE BIL TITO?	36
GRAF 7: TITOVO ŠOLANJE	37
GRAF 8: TITOVA STARŠA	37
GRAF 9: PRVA ŽENA	38
GRAF 10: TITOVA SMRT	38

POVZETEK

V današnjih časih, ko se pogovarjaš s starši, sorodniki, z dedkom ali babico večkrat zasledimo ime Josip Broz Tito. Mnogi moji sovrstniki verjetno sploh ne vedo kdo je bil in kako pomemben je bil. Zato sem se odločila, da raziščem njegovo življenje in delo.

Od njegove smrti je minilo že več kot štiri desetletja, toda njegov lik in delo še vedno nista povsem raziskana. Je bil ljubljeni vodja ljudskih množic ali je bil diktator?

V otroštvu mu ni bilo lahko, saj je odraščal v veliki družini. Včasih so bili lačni, kar je puščalo posledice, saj je veliko njegovih sorojencev umrlo v zgodnjem otroštvu. V želji po zaslužku se je izobrazil za ključavničarja.

Sodeloval je v 1. svetovni vojni, kot prostovoljec na Dunaju. Pomembno vlogo je imel tudi v 2. svetovni vojni, saj je bil edini človek, ki se je uprl Stalinu. Leta 1945 je ustanovil Jugoslavijo in jo bratsko povezal ter postal Jugoslovanski politik in vodja. K njegovemu vodenju je pripomogla tudi Jovanka, njegova zadnja žena.

V drugi svetovni vojni so ga skoraj ubili, a ga je rešil pes Luks, zaradi katerega je postal pasji ljubitelj.

Leta 1980 je začelo pešati Titovo zdravje in maja leta 1980 je umrl. Kmalu po njegovi smrti je Jugoslavija razpadla.

O Titu obstaja več različnih zgodb, o tem, da je v resnici ruski tajni agent ali da prihaja iz bogate družine in da je v resnici sin nekega grofa. Med raziskovanjem o njegovem življenju sem ugotovila, da so to samo govorice in zgodbe, ki so si jih izmislili ujetniki, med vojno za krajšanje dolgega časa. Tudi njegov datum smrti ni izmišljotina, kar lahko prepoznamo na podlagi različnih izjav, ki so jih dajali zdravniki, pomočniki, prijatelji in politiki.

KLJUČNE BESEDE: Tito, vodja, diktator, Jugoslavija, vojna.

ABSTRACT

Nowadays, when you talk to your parents, relatives, grandfather, or grandmother, you often hear the name Josip Broz Tito. Many of my peers probably don't even know who he was and how important he was. That's why I decided to research his life and work.

More than four decades have passed since his death, but his character and work are still not fully explored. Was he a beloved leader of the masses or was he a dictator?

His childhood was not easy, as he grew up in a large family. Sometimes they were hungry, which had consequences as many of his siblings died in early childhood. Wanting to earn money, he trained as a locksmith.

He participated in World War 1 as a volunteer in Vienna. He also played an important role in World War II, as he was the only person who resisted Stalin. In 1945, he founded Yugoslavia and united it fraternally and became a Yugoslav politician and leader. Jovanka, his last wife, also contributed to his leadership.

He was almost killed in World War II but was saved by the dog Luks, who made him a dog lover.

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

In 1980, Tito's health began to deteriorate and he died in May 1980. Shortly after his death, Yugoslavia fell apart.

There are several different stories about Titus, that he is a Russian secret agent or that he comes from a rich family and that he is the son of a count. While researching his life, I found out that these are just rumors and stories made up by prisoners during the war to relieve boredom. His date of death is not a fabrication either, as we can recognize from the various statements made by doctors, assistants, friends, and politicians.

KEYWORDS: Tito, leader, dictator, Yugoslavia, war.

1. UVOD

1.1 Delovne naloge in cilji

Med sorodniki sem večkrat slišala pogovore o Titu, ki je vladal v času Jugoslavije. Njihova pripovedovanja o tem kako so v času njegovega vladanja vsi dobro živeli so bila zanimiva in so vplivala na moje razmišljanje o njem in v meni prebudila veliko željo, da sama raziščem njegovo življenje in delo. Mislim, da današnje generacije premalo raziskujejo ljudi, ki so bili pred nami in so naredili veliko pomembnega za sedanost, razen tistih o katerih se učimo pri uri zgodovine. Smo se kdaj sploh vprašali kako je on živel, ko je bil naše starosti? Kako je prišel do tako visokega položaja? Kakšen je bil kot človek?

Ko sem pisala in raziskovala njegovo življenje, me je začelo zanimati kako moji vrstniki, sošolci, prijatelji poznajo življenje Tita. Zato sem sestavila vprašalnik in v njem navedla nekaj preprostih vprašanj o njegovem življenju. Vprašalnik sem razdelila na dva dela. V prvem delu me je zanimalo mnenje anketirancev o Titu, v Drugem delu pa so se vprašanja navezovala na njegov poklic, njegovo šolanje, žene, starša in smrt.

Podatke sem pridobivala z anketiranjem ljudi vseh starosti, raziskovanja po spletu in literarnih delih. Največ podatkov sem zbrala po spletu, podatke o njegovih prigodah iz otroštva in o njegovih ženah sem našla v knjigah. Na literaturo sem se prav tako obrnila, ko sem iskala podatke o teorijah zarote, o njegovi osebnosti in predsedovanju.

Moj namen ankete je bil, da izvem kako različne generacije poznajo Tita in kakšno je njihovo mnenje o Titu.

Namen raziskovalne naloge je, da sama izvem več o človeku, ki ga ljudje po več kot štiridesetih letih od njegove smrti še vedno cenijo. Prav tako si želim, da bi mladi, ki Tita ne poznajo dobro, prebrali raziskovalno nalogo in izvedeli kaj novega o njegovem življenju.

1.2 Raziskovalna vprašanja

- Kako dolgo je Josip Broz Tito predsedoval?
- Ali je k njegovemu vodenju pripomogla tudi njegova soproga Jovanka Broz?
- Se je življenje njegovih otrok kaj spremenilo?
- Je imel Tito več soprog?
- Ali je njegovo vodenje Jugoslavije vplivalo na sedanost?
- So ljudje v času Titovega vodenja živeli bolje?
- Kako se ljudje danes spomnijo Tita?
- Kako današnje mlajše generacije poznajo Tita?
- Kaj je Josip Broz Tito počel pred predsedovanjem?
- Ali je Tito sodeloval v 1. svetovni vojni?
- S čim je pripomogel v 2. svetovni vojni?
- Kaj so titovke?

- Kje se je šolal?
- Koliko bratov in sester je imel Josip Broz Tito?
- Kakšne korenine je imel Tito?
- Ali je imel rad Slovenijo?
- Zakaj je umrl?
- Kje je Josip Broz Tito umrl?
- Kje je dosmrtni predsednik nekdanje Jugoslavije pokopan?
- Zakaj je bil Tito uspešen pri vodenju?
- Kdo vse mu je pomagal pri tem?
- Ali je ločeval službo od družine?
- Zakaj so ga imeli ljudje tako radi?
- Zakaj je Jugoslavija hitro po njegovi smrti razpadla?
- Kako se je razumel z ostalimi politiki?
- Kaj je dobrega naredil za Jugoslavijo?
- Kako je Tito držal Jugoslavijo enotno?
- Ali je v današnjih časih veliko odkritega o njegovem delu?
- Ali ima Tito res lažno identiteto?

1.3 Hipoteze

Pri raziskovanju sem postavila naslednje hipoteze:

- Njegova soproga Jovanka Broz je pomagala pri predsedovanju.
- Življenje Titovih otrok se je v času njegovega vladanja spremenilo.
- Ljudje se danes Tita ne spomnijo dobro oz. so samo slišali zanj.
- Tito je imel več soprog.
- Josip Broz Tito je umrl zaradi bolezni.
- Ljudje so v času Titovega predsedovanja živeli bolje.
- Josip Broz Tito je imel več kot 5 bratov in sester.
- Rad je prihajal v Slovenijo.
- Psi so bili njegovi življenjski sopotniki.
- Imel je veliko zanimivih spominov iz svojega otroštva.
- Tito ni bil človek za katerega se je izdajal.
- O Titu obstajajo različni podatki o njegovi identiteti.
- Podatek o njegovem datumu smrti je neresničen.
- Našla bom še veliko novih, navedenih virov o njegovem življenju.

Od teh štirinajstih hipotez sem ovrgla štiri. 2. hipotezo - življenje njegovih otrok se ni spremenilo. Normalno so živeli in se šolali kot on. 3. hipotezo - ljudje se danes Tita spominjajo oz. ga poznajo bolje kot sem si mislila. 11. hipotezo - Tito je bil človek za katerega se je izdajal, različne zgodbe, ki pa so se pisale o njem pa so izmišljene. Ovrgla sem tudi 13. hipotezo, saj so podatki o njegovi smrti resnični, ljudje pa so imeli različne predstave o tem, da niso.

Ostale hipoteze sem potrdila. Njegova soproga Jovanka mu je pomagala pri predsedovanju, sicer mu je včasih bila bolj v breme kot v korist, ker ni bila tako bistra in iznajdljiva kot on. Tito je imel kar štiri soproge v svojem življenju in z vsemi se je razšel kar hitro. Umrli je zaradi bolezni žil in zaradi sladkorne bolezni. Ljudje so v času Tita bili bolj povezani in enotni. Rad je prihajal v Slovenijo na kratke oddihe s svojo družino. Imel je štirinajst bratov in sester, s katerimi mu ni bilo nikoli dolgčas. Psi so bili njegovi življenjski sopotniki, saj ga je eden tudi rešil pred smrtjo. Zaradi velike družine je o svojem otroštvu rad pripovedoval in se spominjal vse dogodivščin iz otroštva. O Titu res obstajajo različni podatki o njegovi identiteti, a so vsi neresnični. Kljub temu, da sem lansko raziskovalno nalogo nadgrajevala sem našla veliko novih, zanimivih dejstev in podatkov o njem.

1.4 Vrste raziskav in oblike dela

Raziskovalna naloga je:

- **Teoretična:**

Teoretičen del zajema opis Titovega življenja in njegove družine. Imel je veliko žena. Nekatere je imel le za kratek čas nekatere pa daljše obdobje. Koliko otrok je imel ali so vsi preživeli, koliko bratov in sester je imel? Kakšen človek je bil? Ali je imel razburljivo življenje, kje vse je delal, kje se je šolal, kje se je bojeval v 1. svetovni vojni, kako je pripomogel v 2. svetovni vojni in ali je res naredil velik preobrat, ali so vsi podatki o njem resnični?

Zanimivost je tudi, da je imel rad pse, saj ga je pes Luks rešil pred smrtjo v 2. svetovni vojni.

Metode za oblikovanje teoretičnega dela:

- Iskanje podatkov v tiskani literaturi
- Iskanje podatkov na spletu

- **Anketiranje:**

Učence in učitelje naše šole sem anketirala glede prepoznavnosti in mnenja o Titu.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 Titova mladost

Josip Broz Tito se je rodil 7. maja leta 1892 v Hrvaškem Zagorju. Bil je sedmi izmed petnajstih otrok. Veliko pa jih je umrlo, saj so takrat bili težki časi. Nekateri so umrli že pri rojstvu, nekateri pa do 2. leta starosti. Teh je bilo kar osem, Josipa, Anka, Marija, Jana, Antonija in Franica Broz. Preživeli pa so, Martin, Dragutin, Matilda, Vjekoslav, Stjepan, Terezija in Josip Broz. Njegova mama Marija Broz prej rojena kot Marija Javeršek, je bila Slovenka, oče Franjo Broz pa Hrvat. Zato je bil pol Hrvat in pol Slovenec. Njegova družina ni bila bogata. Večkrat niso imeli hrane in otroci so bili lačni. Eden Titovih najljubših spominov je bil spomin na njegovega ovčarja Polaka, ki ga je moral Franjo Broz neke zime prodati nekemu posestniku za dva¹ sežnja drv, da so se lahko gredli. Tito se je spominjal, kako je jokal za njim, a mu je bilo lažje, ker je Polak pogosto ušel novim skrbnikom k Brozovim, zaradi česar so se otroci odločili, da ga skrijejo v gozd in ga tam hranijo. Po določenem času, je oče Franjo dovolil, da Polka obdržijo. Tito je bil kot otrok zelo razigran. Spominja se kako so se igrali s fanti in se pretvarjali, da so njihovi predniki in da napadajo Črno kraljico. Večkrat so tudi ribarili pri reki in nato pekli ribe na žerjavici. Pogosta dejavnost je bilo tudi robutanje jabolk, orehov, lešnikov,... Izmislili so si veliko iger, ko so se pretvarjali da so vojaki. Pozimi pa so sedeli ob ognjišču in poslušali zgodbe odraslih o starih časih.

(<https://www.mojblog.net/feljton/detinjstvo-velikana/>) (https://sl.wikipedia.org/wiki/Josip_Broz_-_Tito)
(Drago Zdunič, Tovariš Tito, Ljubljana, Zagreb, Rijeka, 1980)

Slika 1: Rojstna hiša Tita

Vir:https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Titova_rojstna_hisa_-_panoramio.jpg

---

¹ SEŽENJ: je stara enota za dolžino

2.2 Šolanje in zaposlitev

Veliko svojega otroškega časa je preživel pri starih starših v Sloveniji in je zato ob vstopu v osnovno šolo v Kumrovcu, (kjer se je šolal 4 leta) znal bolje govoriti slovensko kakor hrvaško. Po osnovnem šolanju je najprej hotel postati krojač, ker so ga mikale lepe, elegantne obleke, a vaški učitelj je menil, da je nemiren fant in tako delo zanj ni preveč primerno. Zato se je zaposlil v gostilni v Sisku, kjer so bili natakarji oblečeni v prav take obleke. Kmalu za tem se je v Sisku izuril za strojnega ključavničarja. Od takrat se je za ta poklic izuril v različnih mestih. V Zagrebu pa se je leta 1910 včlanil tudi v Zvezo kovinarskih delavcev, kasneje pa tudi v zvezo socialistične mladine, kar je pomenilo, da je avtomatično postal član Socialdemokratske stranke. Jeseni 1912 je bil vpoklican na služenje vojaškega roka na Dunaj, kjer se je kmalu prebil do čina narednika vodnika. (<https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1019340/>) (Jože Pirjevec, Tito in tovariši, Ljubljana 2011, str.16-30)

Ob izbruhu 1. svetovne vojne je bil poslan na Srbsko bojišče, kasneje pa v Galicijo, kjer je bil tudi poškodovan a je na srečo preživel. Po povratku v domovino se je zaposlil v kovinarski industriji. V teh letih je večkrat menjal delovno mesto in njegovo ime je postalo vedno bolj priljubljeno v 20. stoletju. Leta 1927 je postal član sindikatov, naslednjega leta pa organizacijski sekretar zagrebške partijske organizacije. Poleti 1928 je bil ob zagrebških protirežimskih demonstracijah v času po atentatu na Stjepana Radića aretiran in obsojen na pet let zopora. (<https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1019340/>)

Slika 2: Tito v mladosti

Vir: <http://zgodovina.si/josip-broz-tito/>

2.3 Družina

Njegov oče je bil rojen v veliki družini s šestimi sestrami. Po svojem očetu (Titov dedek) je podedoval nekaj zemlje, ki je bila slabo rodovitna, zato je bil tudi pridelek slab in reven. Da bi lahko poskrbel zase in svoje sestre je bil primoran prodati to zemljo. Bil je dobrasrčen in tovariški, svojim prijateljem pa je velikokrat naredil uslugo. Zaradi vseh težav, ki jih je imel so njegovi dolgovi samo rasli. Ni bil ravno uspešen v poslu in kmetijstvu ter industriji, zato je svoje probleme v poznejših letih reševal z kozarčkom alkohola. Na koncu je izgubil celo hišo v Kumrovcu in se leta 1912 z Marijo preselil v Kupinec pri Jastrebarskem. Njegova mati Marija Broz prej rojena Marija Javeršek je bila po rodu Slovenka, hči kmeta iz Podsrede. Bila je odločna in pravična ženska. Ona je bila tista, ki je nosila hlače v hiši in vodila družino. Rodila je 15 otrok osem od teh jih je umrlo pri rojstvu ali v zgodnjem otroštvu.

(<https://novice.svet24.si/clanek/novice/slovenija/5ba2517fc0c76/pozabljena-domacija-titove-mame-marije>)

Med otroki, ki so umrli so bili:

- Josipa-umrla je pri dveh letih, (1881-1883)
- Anka- umrla je pri dveh letih (1887-1889)
- Marija-umrla je pri enem letu (1889-1890)
- Jana- umrla je pri enem letu (1890-1891)
- Antonija-umrla je pri rojstvu (1897-1897)
- Franica-umrla pri rojstvu (1903-1903)

Nekateri pa so živeli dlje, se poročali in ustvarjali družine. Ti so bili:

- Martin- umrl pri osemdesetih letih (1884 - 1964)
- Dragutin- umrl pri 47 letih (1885-1932)
- Matilda-umrla pri 57 letih (1896-1853)
- Vjekoslav-umrl pri 78 letih (1898-1976)
- Stjepan- umrl pri 83 letih (1893-1976)
- Teresa- umrla pri 82 letih (1902-1984)
- Josip- umrl pri 88 letih (1892-1980) rojen kot sedmi med 15 otroki.

Tudi sam je imel otroke in več zvez. V svojem življenju je imel številne začasne zveze, simpatije in avanture. Zaradi tega različni viri podajajo različne informacije, iz katerih je težko razbrati koliko jih je bilo v resnici. Moj vir navaja, da je za imel za seboj kar štiri zakone. Te žene so bile različnega značaja, izobrazbe in tudi narodnosti, toda njihova skupna lastnost je bila nadpovprečna lepota. Tudi Tito je ženske zelo privlačil. V mladosti s svojo urejenostjo, naravnim šarmom, pozneje pa tudi z zgovornostjo in močno karizmo. Imel je dve zakonski ženi (Pelegija Belousova in Jovanka Budisavljević) in dve zunajzakonski partnerici (Herta Haas in Davorjanka Paunović). Prva Titova prava žena je bila Rusinja Pelagija Belousova. Spoznal jo je v Omsku leta 1918, ko je obiskoval obveščevalno šolo. Stara je bila 16 let, Tito pa 26. Bila je zelo lepa in inteligentna. Naslednje leto se je poročil z njo in po vojni sta se preselila nazaj v Jugoslavijo. Imela sta tri otroke Žarka,

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

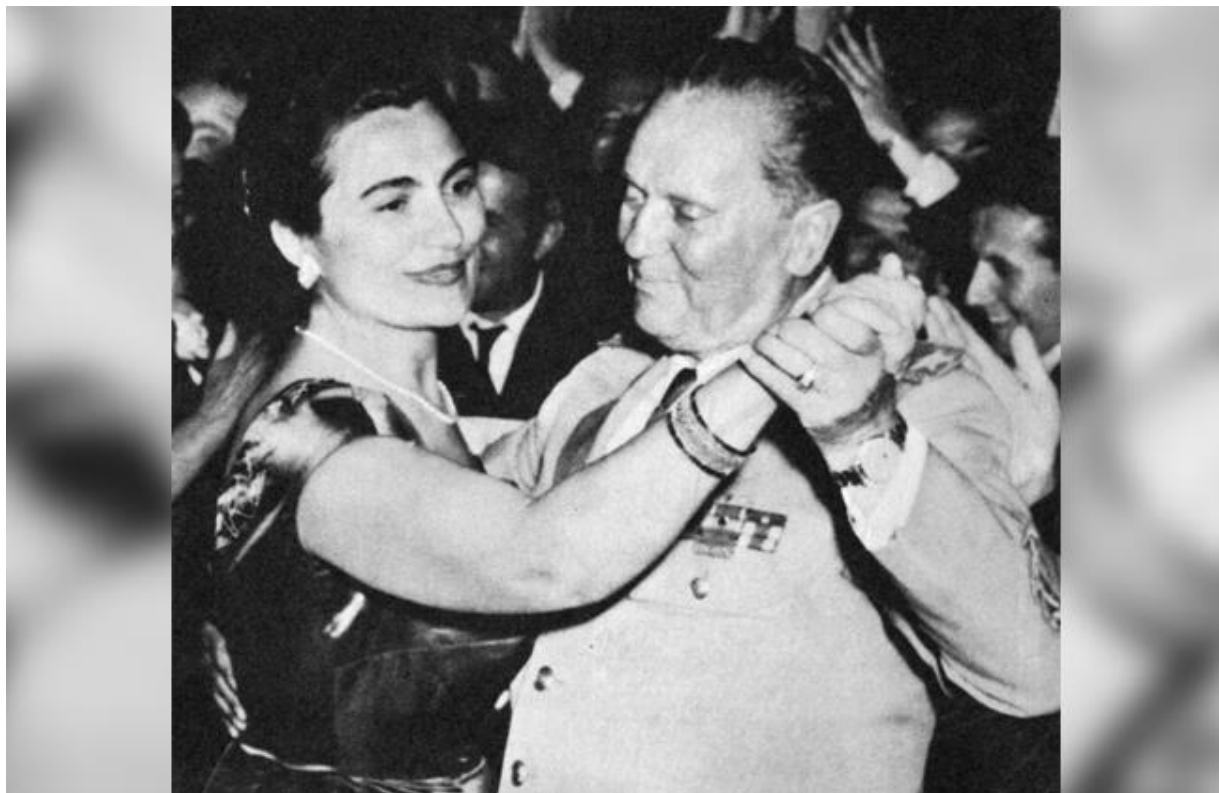
Hinka in Zlatice, od njih je preživel le Žarko. Po Titovem odhodu v ječo leta 1929, ga je s sinom Žarkom zapustila in se odselila v Sovjetsko zvezo. Zaradi slabe oskrbe njenega sina je skrbništvo leta 1935 prevzel Tito.

Njegova prva zunajzakonska partnerica je bila Herta Haas, študentka iz Maribora. Maja 1941 jima je rodila sina Aleksandra "Mišo" Broza. Herta Haas in Tito sta se nenadoma razšla leta 1943, ko je Tito spoznal Davorjanko Paunović. Davorjanka je bila njegova druga zunajzakonska partnerica in njegova največja ljubica. Zaradi njene bolezni se je pokazala potreba po novi gospodinji v Titovi hiši. Do smrti Davorjanke je delo gospodinje in higieničarke opravljala Jovanka Budisavljević. Z Josipom Brozom se je poročila aprila leta 1952. Tito je bil takrat star skoraj 40 let, Jovanka pa 28. Jovanka je ustrezala Titovemu stereotipu ljubice, ne soproge predsednika republike, zato nista imela dobrega odnosa. Na Titovo željo v njunem zakonu ni bilo otrok. Jovanka Budisavljević (pozneje Broz), rojena 7. decembra 1924, je bila po rodu Srbkinja. Titov in Jovankin odnos je bil celih šest let skriven, saj nihče ni vedel zanju. Jovanka se je 1946. in 1947. leta zdravila na Golniku zaradi bolezni na pljučih. Tito ji je vsak dan pošiljal šopke rož in zaljubljena pisma. Kot Titova žena se je v javnosti prvič pojavila 19. septembra 1952, ko je v Jugoslavijo na obisk prišel britanski zunanji minister. V javnosti vedno nasmejana Jovanka je v zasebnem življenju postala neznosna, domišljava, trmasta in hudobna (po poročanju nekaterih ožjih Titovih sodelavcev). Jovanka je postala neznosna tudi do Tita, ki jo je nekega dne, ko ga je nadirala pred ostalim osebjem, želel poslati domov z letalom. Proti koncu Titovega življenja je Jovanka začela nadzirati celo njegove telefonske pogovore in urnik. Vedno bolj je postajala željna oblasti in je upala, da bo po Titovi smrti postala njegova politična naslednica. Tito se je v zadnjih letih menda zapiral v kopalnico, da bi se izognil njeni družbi. Njeni histerični izpadi so postajali hujši, na predvečer Titovega potovanja v Peking je svojega moža zmerjala z besedami, kot so izprijen norec, razvratnež in nečistovalec. Sodelavci so Titu svetovali, naj se loči od nje, a Tito zaradi čustvene navezanosti na to ni pristal. Jovanko so nato popolnoma izolirali od Tita, ki se je izogibal obisku Beograda, da se je izognil možnosti srečanja z njo. V zadnjem letu se je Tito želel pobotati z njo in jo je celo povabil na silvestrovanje ob koncu leta 1979, a Jovanka povabila ni sprejela, češ da je bila ponižana. Jovanka se je v javnosti zadnjič pojavila na Titovem pogrebu maja 1980, na katerem je bila videti kot užaloščena vdova in je tudi zajokala.

(Aleksander Matunović: Titova sovladarica, založba Mladinska knjiga, Ljubljana 2008)

(Miro Simčič, Tito brez maske, Ljubljana 2007, str.170-174)

(file:///C:/Users/Intel0/OneDrive/Documents/LANA%209.g/JOSIP_BROZ_TITO_KARIZMATICNA_OSEBNO
ST_RA%20(1).pdf)

Slika 3: Tito in Jovanka v plesni drži

Vir: <https://www.kosmo.at/so-hielt-josip-broz-tito-um-die-hand-seiner-jovanka-an/>

2.4 Med 1. svetovno vojno

Septembra leta 1913 se je Tito prostovoljno vpisal v vojsko na Dunaj. Nato pa po lastni želji v 25. domobranski² polk v Zagrebu. Konec leta 1913 so ga poslali v podoficirsko šolo, kjer je postal najmlajši vodnik v polku. Maja 1914 je v Budimpešti osvojil srebrno medaljo na prvenstvu avstro-ogrske vojske v mečevanju. 28. julija leta 1914 je izbruhnila do tedaj najhujša vojna na evropski celini. Po Avstro-Ogrski napovedi vojne Srbiji, se je Josip Broz Tito od avgusta do decembra 1914 boril na srbskem bojišču. Januarja 1915 je bil njegov polk premeščen v Karpate, na bojišče proti Rusom. Zaradi pogumnega dejanja so ga predlagali tudi za naslednjo stopnjo, ki je na koncu ni mogel izvesti, ker je bil v zaporu. 25. marca 1915, so ga Ruske čete hudo poškodovale. Tito je bil z dvometrskim³ kopjem zaboden v hrbet tik pod levo ramo in ga je v bolnišnici globoka rana zelo bolela, da pa je bilo njegovo zdravstveno stanje še slabše, je poskrbela še pljučnica, za katero je skoraj umrl. Naslednjih 13 mesecev je bil ujet v majhni bolnišnici blizu Kazana. Med tem je študiral Ruščino in bral njihove romane. Ko pa si je opomogel je bil poslan za delo mehanika v kampu za vojne ujetnike. Nato so ga poslali na prisilno delo v uralsko mesto Kungur, kjer so ujetniki gradili sibirsko železnico, a je bilo Titu, ker je bil v vojni vodnik svojega polka, dodeljeno, da nadzoruje delavce in njihovo delo. Tito je bil za tem ponovno aretiran. A o podatkih aretacije so si viri

---

² POLK: Polk je stalna vojaška formacija, ki ji poveljuje polkovnik in ima 2000-6000 vojakov.

³ KOPJE: je hladno orožje. Namenjeno je predvsem metanju.

različni. Wikipedija (januar 2023, med prvo svetovno vojno) navaja, da so ga aretirali zaradi tega, ker naj bi Tito odkril, da so vodilni možje v kampu kradli pakete Rdečega križa, ki so bili namenjeni ujetnikom. Ko se je zaradi tega pritožil so ga zaprli. Viri iz knjige Draga Zdunića (1980, str. 47) pa navajajo, da naj bi bil zaprt le zaradi tega, ker je bil sumljiv oblastem. Februarja 1917 so delavci vdrli v ječo in izpustili ujetnike. Broz se je nato pridružil ⁴boljševiški skupini. Zaradi ponovne možne aretacije je pobegnil na Finsko. Na meji so ga aretirali in obtožili, da je boljševik. V Petrograd se je vrnil z upanjem, da ga ruska vlada v širši množici ne bo prepoznala, a so ga kmalu opazili in zaprli za tri mesece v Petropavlovski trdnjavi. Po treh tednih je bil premeščen v Kongur na nadaljnje prestajanje kazni, a mu je uspelo skočiti iz vlaka in pobegniti. Ulovil je drugi vlak, ki je peljal proti Omsku. Kmalu se je pridružil Mednarodni rdeči gardi v Omsku, kjer je bil več mesecev, vendar brez boja. Maja 1918 je češki ⁵korpus napadel v Omsku in jo porazil. Mednarodna brigada je bila razpuščena, Tito in ostali vojaki pa so pobegnili. Med begom je spoznal takrat 16- letno dekle Pelagijo Belousovo, ki je kasneje postala njegova prva žena. Zaposlil se je kot mehanik v vasi pri Omsku, kjer je ostal več kot eno leto. V začetku januarja 1920 sta se Tito in njegova noseča žena odpravila na težko pot domov, kamor sta končno prispela septembra istega leta. Na Jugoslovanski meji (takrat državi SHS) so ju aretirali, saj je bil Tito sumljiv, a so ju čez nekaj dni izpustili. Tito in Pelagija sta odšla v Kumrovec, da bi obiskala njegove domače, a sta tam ugotovila, da mu je mama umrla leta 1918, oče pa se je preselil. Malo za tem se jima je rodil prvi otrok, ki je po dveh dneh umrl. Odšla sta v Zagreb, kjer se je Tito zaposlil v mehanični delavnici in se vključil v novonastalo komunistično partijo.

(CD: Šimenc Mirjana, 2006, JOSIP BROZ TITO (velika imena 20. stoletja), Zagreb Hrvaška,)

(https://sl.wikipedia.org/wiki/Josip_Broz_-_Tito#Med_prvo_svetovno_vojno),

Slika 4: Tito in tovariši v 1. svetovni vojni

Vir: <https://siol.net/kako-je-tito-postal-dosmrtni-jugoslovanski-predsednik-403779>

---

⁴ BOLŠEVIKI: so bili frakcija marksistične Ruske socialdemokratske delavske stranke, ki so prevzeli oblast v oktobrski revoluciji leta 1917.

⁵ KORPUS: je nestalna vojaška formacija.

2.5 Med 2. svetovno vojno

Druga svetovna vojna se je začela 1. septembra 1939 s Hitlerjevim napadom na Poljsko. Jugoslovanska vlada se je 25. marca 1941 odličila za pristop k trojnemu paktu in sodelovanje s fašisti in nacisti. Aprila 1941 so Nemci ob pomoči italijanske vojske najprej napadli Kraljevino Jugoslavijo, nato pa še Grčijo. Obe vojski sta bili hitro za tem poraženi (Jelka Miranda Razpotnik; Anja Plazar: Potujem v preteklost učbenik za zgodovino v 9. razredu osnovne šole, Ljubljana 2021, str.55)

Po Nemški invaziji na Kraljevino Jugoslavijo je Josip Broz Tito 10. aprila 1941 ustanovil vojaški odbor za odpor sil. Na njegovo pobudo je Politbiro, ki jo je ustanovila komunistična partija Sovjetske zveze, v Beogradu sprejel odločitev o začetku oborožene vstaje. Med 2. svetovno vojno je Tito pozival narode na območju Jugoslavije na oborožen boj proti nacistom.

V drugi svetovni vojni je bil Tito nesporni vodja komunističnega partizanskega gibanja in glavni organizator strategije in taktike bojevanja partizanskega tipa ter političnih odločitev, ki so oblikovale prihodnjo Jugoslavijo na ruševinah uničenih zaveznikov osi. Bil je tudi zelo iskana osebnost tako s strani fašistov kot tudi nacistov. Nemci so zanj razpisali visoko denarno nagrado v višini 100.000⁶ Rajh mark. Najbolj znan napad na Tita je bil desant na Drvar, ki so ga izvedli 25. maja 1944. Nemci so bombardirali bosansko mesto, kjer je bil v tistem času tudi Tito, a mu je uspelo pobegniti, kar je privedlo do spodletelega načrta nacistov. Toda že pred⁷ desantom na Drvar je Nemcem skoraj uspelo likvidirati Tita, ko je 9. junija 1943 med bitko na Sutjeski ena bomba padla zelo blizu njegove skupine. Zanesljive smrti ga je rešil njegov pes Luks, ki je s svojim telesom zaščitil Titovo glavo, a pri tem poginil. Tito si je pri tem ranil levo roko.

Med letoma 1941 in 1945 je bil vrhovni komandant narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. S svojimi bistrimi odločitvami je rešil življenja številnih Partizanov, ki so se borili proti mogočnim napadalcem (Nemcem, Bolgarom, Madžarom, Italijanom,⁸ ustašem, četnikom). 28. novembra 1943 je Partizantsko gibanje začelo po teheranski konferenci zaveznikov, dobivati njihovo pomoč, saj so jugoslovansko partizansko gibanje spoznali za edino antifašistično organizacijo v Jugoslaviji. 17. junija 1944 je bil na otoku Vis sklenjen viški sporazum med partizani in vlado v izgnanstvu. Po tem so priznali tudi partizanstvo gibanje, Tita pa kot predsednika in vodjo vlade ter jugoslovanskih sil. Pomembno zmago s partizansko vojsko je Tito dosegel v bitki na Sutjeski, ko je z 20.000 sestradanimi in ranjenimi Partizani premagal desetkrat močnejšega nasprotnika. V tej bitki je bil ranjen tudi sam.

(CD: Šimenc Mirjana, 2006, JOSIP BROZ TITO (velika imena 20. stoletja), Zagreb Hrvaška)

(https://sl.wikipedia.org/wiki/Josip_Broz_-_Tito#Med_drugo_svetovno_)

---

⁶ RAJH: stara nemška denarna valuta.

⁷ DESANT: je oblika vojaške operacije, pri kateri se prepeljejo vojaki na ozemlje, ki ga zaseda sovražnik.

⁸ USTAŠI: So bili Hrvati, ki so se borili proti vdoru Osmanov.

Slika 5: Tito s psom Luksom

Vir: <https://www.pesmojprizatelj.si/clanek/>

2.6. Predsedovanje

2.6.1 Titova osebnost

Titova osebnost je bila dokaj posebna. Samoljubje je bilo pri njem razvito do te mere, da ga lahko imenujemo že egoizem oz. oboževanje samega sebe. Zelo rad je bil v središču vsega dogajanja. Vse ostale ljudi je podrejal svoji osebnosti. Titu je bila oblast bolj pomembna kot pa družina, prijatelji, otroci, partija in humanost. Ni si mogel zamišljati življenja brez oblasti. O osebnostih političnega voditelja, kakršen je bil tudi Tito, danes pišejo sodobni znanstveniki, ki imajo različne razlage in teorije. Ugotovljeno je bilo, da imajo voditelji nekoliko višjo inteligentnost. A Tito in njemu podobni predsedniki za to niso bili testirani. Vseeno med politiki ni zaslediti izjemno visokih količnikov, ki so značilni za nekatere znanstvenike in umetnike. Ugotovili so tudi, da se s konceptom voditeljstva najbolje povezuje ambicioznost. Boljše razvit imajo tudi spretnost govorjenja in telesnega videza. Nobena osebnostna lastnost sama po sebi ne izoblikuje političnega voditelja, ampak je to vedno odraz več različnih dejavnikov. Pojavljajo se tudi teorije, da so osebnostne lastnosti voditelja lahko odvisne od njegovega okolja. Kombinacija osebnostnih lastnosti, ki definirajo voditelja so torej odvisna od tega, v kakšnem okolju nek vladar vlada. V Jugoslaviji so bili pogosto zaželeni povprečneži in bolj kot inteligenca je bilo za vstop v politiko pomembno članstvo

v komunistični stranki. Ena izmed lastnosti političnih voditeljev je ⁹narcizem. Pri Titu lahko narcizem zaznamo pri njegovih oblekah in uniformah. Lastnost, ki se lahko razvije pri političnih voditeljih je ¹⁰preganjavica, ki povzroči množično preganjanje nasprotnikov in sodelavcev. Ta lastnost se je pri Titu kazala v obdobju po sporu, ko je dal ubiti ali zapreti veliko ljudi, za katere je menil, da so njegovi nasprotniki. Tita in njegovo osebnost je mogoče umestiti znotraj osebnostnih tipov političnih voditeljev, ki so jih raziskali v različnih raziskavah. »Veliki voditelji« kot je bil Tito, ne dovolijo preučevati sebe, zato velikokrat ponarejajo življenjepise in prirejajo podatke zaradi česa je težko priti do zanesljivih virov in pravih informacij.

(Aleksander Matunović: Titova sovladarica, založba Mladinska knjiga, Ljubljana 2008)

(file:///C:/Users/Intel0/OneDrive/Documents/LANA%209.g/TITOVA%20OSEBNOST%20PODROBNO.pdf)

Slika 6: Josip Broz Tito

Vir: <http://zgodovina.si/josip-broz-tito/>

2.6.2 Titoizem

Tito je živel in vladal v času, ko so se v Jugoslaviji dogajale spremembe na državni kot tudi gospodarski ravni. Pred letom 1918 so pokrajine na Balkanu prišle v sestavo skupne države Kraljevine SHS (Srbov, Hrvatov, Slovencev), ki so imele za sabo različno zgodovino. Zato so se države potem tudi drugače razvijale, tako na političnem in verskem kot tudi na ekonomskem področju. Ena izmed razlik je bila na področju

---

⁹ NARCIZEM: občudovanje samega sebe, zlasti svoje lepote.

¹⁰ PREGANJAVICA: običajno izražamo sume, da se v ozadju dogaja nekaj, kar ima vpliv tudi na nas.

ekonomskega razvoja, saj se je močno videlo, da so države prej spadajoče pod turško cesarstvo, močno zaostale za drugimi. Takšnim razlikam je nakazovalo dejstvo, da so bile dlje časa pod turškim fevdalnim redom, medtem ko so v ostalih državah že uvajali industrijski razvoj in začeli uveljavljati kapitalizem. Dežele, ki so prej spadale pod habsburško monarhijo, so doživljale hitrejši razvoj, že zaradi tega ker so ga začele doživljati že prej. Država je podpirala razvoj zgodnjega kapitalizma, zato je fevdalizem z pridobivanjem vedno večjih svoboščin kmetov počasi začel bledeti. Vse to je potem vplivalo tudi na nastanek jugoslovanske države. Na začetku niso vedeli kaj bo z Jugoslavijo, kakšna država bo na koncu nastala, kateri bojo njeni dejanski problemi, ki so bili posledica zgodovinskega razvoja na novo združenih držav. Kljub temu, da so bile dežele že nacionalno razdeljene so vsilili idejo o enem skupnem narodu. Nekaj časa je bila ta ideja uspešna, a jo je kar hitro zamenjala že druga, ki je temeljila na prevladi razrednega nad nacionalnim, tudi ta je bila le iluzija, ki se ni uresničila. Komunistična partija si je zadala prevelike cilje. Tako je ponovno zavrnila novo idejo, kot so to storili s staro. V duhu novo nastale države se je razvil tudi ¹¹kult osebnosti Tita, ki je postal njen predsednik.

Titoizem je opisan kot milejša in bolj humanitarna oblika komunizma. Uradno politična znanost titoizem vidi kot posledico preoblikovane marksistične ideologije s poudarkom na samoupravljanju in politični enotnosti. Gre torej za preoblikovan komunizem. Zahodni sociologi so titoizem označili za specifično obliko samoupravnega socializma. Po 2. svetovni vojni so nastajale države na vzhodnem in srednjem delu Evrope kot tudi na Balkanu. Vse te so nosile naziv ljudske demokracije. Začel se je širiti sovjetski model socializma, pod vpliv katerega je padla tudi Jugoslavija. V širjenje teh držav lahko razvrstimo tudi Jugoslavijo, kjer je bila osvoboditev le delno povezana s prodorom ¹²Rdeče armade in kjer so se razvila narodnoosvobodilna gibanja, ki so sama prerasla v socialistično revolucijo. Za razliko od prvih dveh kategorij je bila ta najbolj neodvisna od Sovjetske zveze in se je razvila bolj avtonomno oz. samostojno. Jugoslavija je svoje prvo uradno ime dobila 29. novembra 1945. Iz Demokratične federativne Jugoslavije se je preimenovala v Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo (FLRJ). Ponovno se je preimenovala z ustavo leta 1963 v Socialistično federativno republiko Jugoslavijo (SFRJ). Takšno ime je obdržala vse do leta 1992, ko je dokončno razpadla po Titovi smrti. Že iz samega imena je razviden sistem upravljanja države, ki je bil zanjo značilen – socializem. Pred socializmom, so morali komunisti dokončno prevzeti oblast. V državah je ta proces potekal različno. Politični sistemi so se povsod v teh državah, zraven Jugoslavije oblikovali v smeri partijskega ¹³monizma, kar pomeni, da so se oblikovale komunistične stranke, ki so tako ali drugače utemeljile enopartijski sistem.

Nič drugače ni bilo v Jugoslaviji, kjer je nova oblast svojo legitimnost črpala iz zmage v vojni in uspešno izvedene revolucije. Kot edina stranka se je na oblasti uveljavila Komunistična partija, ki je Titu predstavljala odločilni pogoj za zmago in izgradnjo socializma. Ko je Tito prevzel vodstvo KPJ se je število članov močno povečalo. Leta 1937 je štelo le 8.000 članov, po koncu vojne leta 1945 pa okoli 141.000 članov, zraven tega pa še 150.000 mladih komunistov. Tito je sicer povezan z imenom sistema, vendar ni bil njegov ustvarjalec. Bil je le njegov simbol in nosilec. Tvorec in nad graditelj sistema je bil ¹⁴Edvard Kardelj. Obdobje titoizma lahko razdelimo na dva dela. Prvi del je trajal med časom Titovega življenja, drugi del pa po njegovi smrti vse do razpada Jugoslavije. Titoizem je po imenu in dejstvu, da gre pri tem za zgodovinsko dogajanje in procese, vezan predvsem na čas Titovega vladanja. Tukaj gre za celovit sistem, ki je tako politični, državni, družbeni kot tudi gospodarski. Lahko ga razumemo tudi kot izraz jugoslovanske

---

¹¹ KULT OSEBNOSTI: častitev ene določene osebe.

¹² RDEČA ARMADA: je bila vojska SZ med letoma 1918-1946.

¹³ MONIZEM: filozofska smer, ki trdi, da ima svet en sam izvor.

¹⁴ EDVARD KARDELJ: nekdanji podpredsednik vlade FLRJ.

družbe in njene državnosti, kar je predstavljala Jugoslavija kot celota. V tistem času se ta izraz ni uporabljal. Viri nakazujejo tudi na to, da je izraz Titoizem v Sovjetski zvezi bil mišljen kot slabšalna beseda – odklon od čistega tipa socializma, kakršen bi naj vladal tam. Na zahodu pa je izraz predstavljal mehak tip komunizma, ki je bolj pripravljen na odklone in dogovore. Kot enega izmed razlogov, zakaj se to poimenovanje ni uporabljalo v Jugoslaviji, viri navajajo, da se Tito najbrž ni želel enačiti s Stalinom, ki je za svoj model uporabljal izraz, izpeljan iz svojega imena – stalinizem. Titoizem je tudi socialistični sistem v katerem so vladali komunisti, ki od konca leta 1952 niso bili več organizirani v stranko.

(Aleksander Matunović: Titova sovladarica, založba Mladinska knjiga, Ljubljana 2008)
(file:///C:/Users/Intel0/OneDrive/Documents/LANA%209.g/TITOVA%20OSEBNOST%20PODROBNO.pdf)

2.6.3 Pranje možganov in Titovi zločini

Večina pozna Tita samo v dobri luči, kot narodnega heroja. A ima Tito tudi svojo temno plat, ki javnosti ni tako zelo jasna in prepoznavna.

Na kongresu novembra 1948 na Hrvaškem je Tito dejal, da obstajata dva načina prepričevanja. Prvi način je prepričevanje z besedami, drugi način pa s palico. S tem je želel povedati, da vseh ne bodo prepričali s klasično propagando, ampak bodo uvedli strožje ukrepe. Državne sovražnike so zapirali na Golem otoku, kjer so jih prevzgjali, s pretepanjem in mučenjem. Na posebnih sestankih so se morali zaporniki kesati. Če niso pokazali dovolj so jih pretepli. Takšno mučenje lahko poimenujemo tudi pranje možganov. Temeljili so na štirih načelih. Prvo načelo temelji na ponavljanju. Jetnik je moral večkrat odgovoriti z istimi besedami. Drugo načelo je načelo o postopnem dvigovanju zahtev. Ujetniki so morali priznati vsemogoče zločine. Pod fizičnim, psihičnim in drugim nasiljem so priznali stvari, ki jih niso storili. Tretje načelo temelji na udeležbi. Pomembno je bilo da so bili ujetniki aktivni in da niso le pasivni poslušalci. Četrto načelo temelji na nagrajevanju in kaznovanju. Za vsak pravilni odgovor so bili nagrajeni, za vsak napačen pa kaznovani. Pranje možganov se ni dogajalo le v taboriščih, ampak tudi v drugih okoljih. V Jugoslaviji je bil eden izmed njih »šola jugoslovanske armade«.

Goli otok ni bil edini primer taborišča v državi. V državi naj bi jih bilo okoli dvajset. Največ na Hrvaškem in Bosni in Hercegovini. Takrat jih niso imenovali taborišča ampak centri za družbeno koristno delo. V nekaterih primerih so bila taborišča hujša od tistih sovjetskih. Vsak nov zapornik je moral mimo vseh taboriščnikov. Ti so ga pretepli in ga popljuvali. Tako kot v nemških koncentracijskih taboriščih so tudi tukaj bili ujetniki označeni s številko s katero so se morali predstavljati. To jim je odvzelo njihovo identiteto. V taborišča so zapirali veliko ljudi. Med njimi so bili tudi nedolžni, ki niso predstavljali grožnje državi. Zapornike naj bi mučili z mrzlo vodo, ko je bilo zunaj pod nič stopinj, ali so morali po vročini nositi kamenje sem ter tja. Prav tako naj bi jih mučili z elektriko, jim za hlače metali podivjane mačke, jih davili... Kaznjence so na smrt pretepli če niso na vprašanje »Za koga?« odgovorili z »Za Tita« ali »za Partijo« in tega večkrat ponovili. Po njihovih načelih so nagrajevali tiste, ki so se pokesali svojih grehov in pretepli sotrpine. Hudo pa so kaznovali tiste, ki tega niso želeli storiti. Opisovali so tudi, da nekateri sploh niso prišli do otoka, ampak so jih utopili v plitvi vodi. Zraven vseh mučenj so morali opravljati težka dela, ki so bila popolnoma brez smisla.

(Pirjevec, Jože. 2017. Tito in tovariši. Ljubljana: Cankarjeva založba)

(Simčič, Miro. 2007. Tito brez maske. Ljubljana: Mladinska knjiga.)

Slika 7: Goli otok

Vir: <https://www.moskismet.com/novice/grozljiva-resnica-o-golem-otoku-2.html>

2.6.4 Jovankino sovladje

Jovanka Broz je bila ena najbolj doslednih ¹⁵titoistov. Velikokrat se je zgledovala po Titu in ga podpirala. To je bilo po navadi težko, saj je imela manj intelektualnih in psihičnih sposobnosti. Tito je Jovanko dobro poznal in za manipuliranje z njo je izkoriščal njene slabosti. Na začetku zakona je Jovanka storila vse kar ji je Tito naročil. Pogosto je popravljala Jovankine ali skupne napake. Ljudi, ki jih je napodila iz kabineta predsednika republike in varnostne službe, je postavljala na visoke veleposlaniške položaje. Po Jovankinih besedah je pri sovladju ona naredila veliko pomembnega dela. Pri številnih vprašanjih je bila pobudnica in oblikovalka, pri drugih pa je imela svetovalno vlogo. (Aleksander Matunović: Titova sovladarica, založba Mladinska knjiga, Ljubljana 2008)

---

¹⁵ TITOIST: Človek, ki je pomagal pri Titovem vladanju.

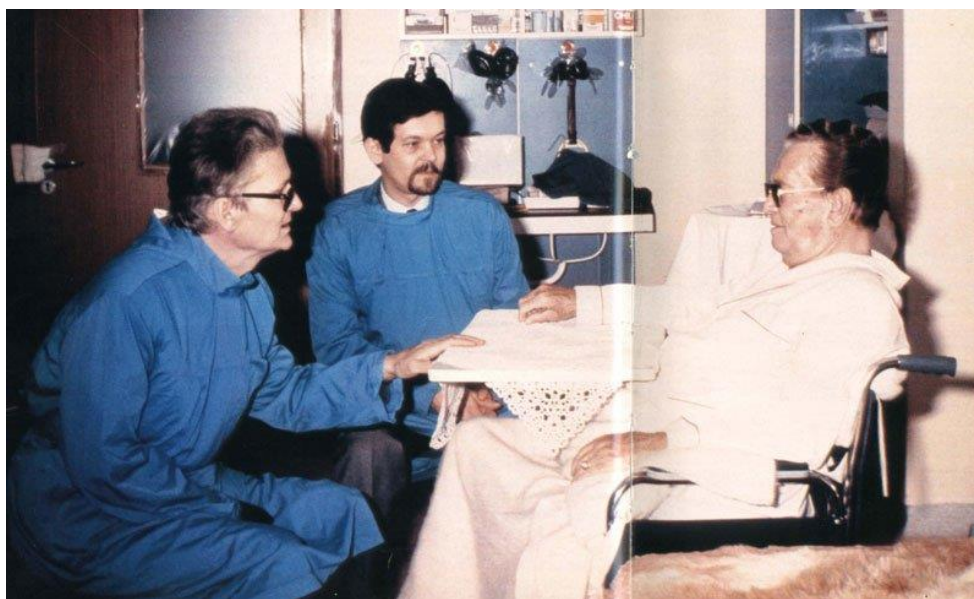
2.7 Smrt

Do leta 1979 se je njegovo zdravstveno stanje poslabšalo. Imel je kronično bolezen odebelelost žil, ki je bila verjetno posledica njegove starosti in sladkorne bolezni. K slabšanju njegovega zdravja pa so prispevali še kajenje in pretirano uživanje alkohola. V drugi polovici decembra leta 1979 so se pojavile težave s prekrvavitvijo v levi nogi. Pred božičnimi prazniki ni želel sprejeti zdravniške pomoči ali kakega posega. Po novoletnem kosilu 1980 pa so se opazile težave s hojo, zato so se odločili za takojšnje zdravljenje.

(https://sl.wikipedia.org/wiki/Smrt_in_pogreb_Josipa_Broza_-_Tita)

3. januarja 1980 so ga sprejeli v UKC Ljubljana. Tam so ga poslali na preiskave krvnih žil na nogah. Dva dni za tem je odšel na grad Brdo pri Kranju s priporočilom za intenzivno zdravljenje. 10. januarja se je vrnil v Ljubljano. Tam so sestavili osem člansko ekipo izkušenih zdravnikov. Med njimi sta bila tudi Ameriški zdravnik in kirurg Michael DeBakey in sovjetski zdravnik Marat Knjazev. Njegovo prvo operacijo so opravili 12. januarja zvečer. Sprva je izgledalo, da je bila operacija uspešna, po parih urah pa se je izkazalo nasprotno. Zaradi hude poškodbe žil, ki je povzročila prekinitev krvnega pretoka na levi nogi, so morali 20. januarja Titu ¹⁶amputirati njegovo levo nogo, da bi s tem preprečili širjenje ¹⁷gangrene. Ko je Tito ugotovil kaj ga čaka, se je upiral operaciji, grozil je tudi s samomorom, ki ga potem ni izvedel saj se je pogovoril s sinovoma in se strinjal z operacijo. 28. januarja se je njegovo stanje precej izboljšalo in začel je z rehabilitacijo. Kasneje je lahko opravljal nekatere svoje redne predsedniške naloge.

(https://sl.wikipedia.org/wiki/Smrt_in_pogreb_Josipa_Broza_-_Tita)

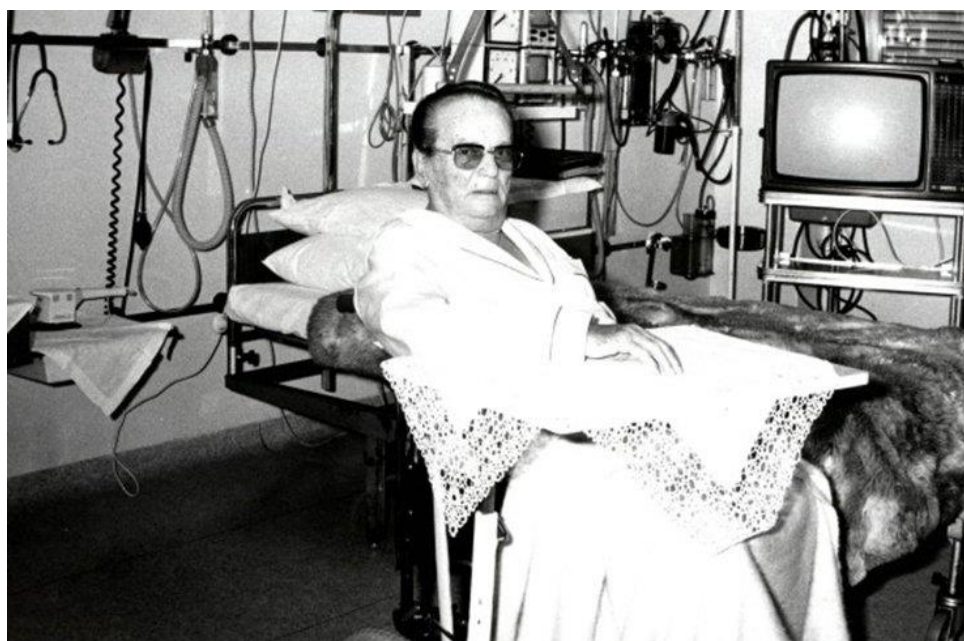
Slika 8: Tito in njegova sinova Mišo in Žarko

Vir: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/40-let-po-tem-tega-gotovo-niste-vedeli-o-titovi-smrti/>

¹⁶ AMPUTACIJA: Kirurgi odstranijo del uda.

¹⁷ GANGRENA: Gangrena se razvije, ko začne na določenih delih telesa zaradi slabe prekrvavitve odmirati tkivo.

Konec februarja 1980 se je njegovo stanje znova poslabšalo in znova je bil sprejet v UKC Ljubljana. Še isti dan so mu odkrili poslabšano stanje ledvic in prebavne motnje ter ugotovili, da se je okužba, ki jo je povzročila gangrena, razširila in dosegla organe v trebuhu. Naslednji dan so mu odkrili srčno popuščanje. Potem, ko so mu sredi marca ponoči odpovedale ledvice, so se bili zdravniki prisiljeni zateči k nujni¹⁸ hemodializi. V začetku marca je zbolel za pljučnico. Visoka temperatura in krvavitev v želodcu, črevesju in pljučih, ki se je pojavila zaradi gangrene, je povzročila¹⁹sepsa, ki se je konec marca okrepila. Sredi aprila 1980 je Tito doživel možgansko kap, zaradi poškodbe jeter, pa je konec meseca doživel šok in padel v komo, zdravniki pa so ga komaj ohranjali pri življenju. 4. maja so zgodaj zjutraj zabeležili izrazito srčno-žilno odpoved in šibko delovanje srca. Zdravniki so opisali, da so bili zapleti Titove bolezni zaradi gangrene takšni, kot jih ni bilo še pri nobenem bolniku.

Slika 9: Josip Broz Tito v bolnišnici

Vir: <https://ljnovice.si/2020/05/04/ob-spominu-na-danasnji-dan-ko-je-umrl-josip-broz-tito/>

4. maja 1980 je 87-letni Josip Broz Tito ob 15:05 umrl na oddelku za²⁰ kardiovaskularno kirurgijo Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani, le tri dni pred svojim 88. rojstnim dnevom. Umrl je zaradi perifernega krvnega sistema in zastoja srca. Uradno poročilo o smrti predsednika Tita je prišlo tri ure kasneje. Pri obdukciji so mu odkrili tumor v želodcu, ki naj bi bil velik kot kokoške jajce. Njegova poslednja želja je bila, da ga pokopljejo v hiši cvetja v Srbiji. Tam zdaj počiva že skoraj 43 let.

(https://sl.wikipedia.org/wiki/Smrt_in_pogreb_Josipa_Broza_-_Tita)

¹⁸ HEMODIALIZA: Je postopek, ki pri odpovedi delovanja obeh ledvic človeku zagotovi preživetje, ker omogoči učinkovito odstranjevanje odvečne tekočine in strupenih snovi.

¹⁹ SEPSA: Je hud zaplet, ki lahko povzroči odpoved številnih organov.

²⁰ KARDIOVASKULARNA KIRURGIJA: Je kirurgija srca in velikih žil, ki jo izvajajo srčni kirurgi.

Hiša cvetja je mavzolej. Nahaja se v okviru kompleksa muzeja zgodovine Jugoslavije, kjer je najti tudi Muzej 25. maj. Hiša cvetja, ki je pred Titovo smrtjo služila kot pomožna pisarna z vrtom, je bila kot mavzolej za obiskovalce odprta leta 1982, dve leti po predsednikovi smrti. Objekt skupaj s kamnito grobnico je bil do razpada ²¹SFRJ pod stalnim nadzorom častne straže in opremljen s svežim cvetjem. Še danes pa se v hiši poleg grobnice nahaja zbirka Titu podarjenih štafetnih palic iz vseh držav nekdanje Jugoslavije in izbrane fotografije iz predsednikovega življenja in pogrebne slovesnosti. Pogreb je potekal z vojaškimi častmi, udeležila pa se ga je večja množica ljudi.

(29.<https://mojsvet.info/hisa-cvetja-v-beogradu-grob-josipa-broza-tita/>)

Slika 10: Hiša cvetja

Vir: <https://www.delo.si/novice/svet/kot-bi-bil-tito-se-ziv/>

5. maja 1980 je modri vlak peljal samo prazno krsto Tita, zaradi slabega stanja njegovega trupla. Njegovo truplo so s helikopterjem pripeljali v Beograd. Titov pogreb je potekal 8. maja 1980. Dvakrat so ga pokopali, prvič je pogreb potekal pred kamerami in dostojanstveniki, drugič pa ponoči, zasebno. Njegovo krsto so

---

²¹ SFRJ: Socialistična federativna republika Jugoslavija.

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

pokopali v globok grob in jo na vrhu prekrili s cementom in devet tonskim ²²sarkofagom. Na njegov pogreb je prišlo ogromno ljudi. Prišli so predsedniki iz 127 držav. Na pogrebu so bili prisotni štirje kralji, pet princev, šest predsednikov parlamenta, 31 predsednikov držav, šest knezov, 22 predsednikov vlad in 47 ministrov za zunanje zadeve. S tem pa njegov pogreb velja za enega največjih pogrebov v zgodovini.

(https://sl.wikipedia.org/wiki/Smrt_in_pogreb_Josipa_Broza_-_Tita)

Slika 11: Titova krsta

Vir: <https://insajder.com/slovenija/po-titu-twito-kdo-je-bil-tovaris-tito-ki-je-pred-41-leti-umrl-v-ljubljani-kdo-so-njegovi>

---

²² SARKOFAG: Je škatlasta pogrebna krsta za truplo, najpogosteje izklesana iz kamna in stoji nad zemljo, lahko pa je tudi zakopana.

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

Slika 12: Množica na pogrebu

Vir: <https://www.metropolitan.si/novice/svet/bo-to-najmogocnejsi-pogreb-vseh-casov-kraljica-elizabeta-ii-bo-morda-prehitela-tita/>

Slika 13: Titov modri vlak

Vir: <http://www.autoslavia.com/plavi-voz/>

2.8 Dan mladosti

Dan mladosti je bil v času Socialistične federativne republike Jugoslavije praznik jugoslovanske mladine. Obeleževal se je 25. maja, na dan, ko se je praznoval rojstni dan predsednika države Josipa Broza Tita (v resnici rojen 7. maja). Štafeta mladosti oz. Titova štafeta je glavni simbol praznika. Štafeta je vsako leto štartala iz drugega mesta, bila nato nošena okoli mesec in pol skozi vse jugoslovanske republike ter svojo pot zaključila 25. maja v Beogradu, glavnem mestu SFRJ. Predaja štafete je bila prireditev, v kateri je sodelovalo več tisoč mladih iz vse Jugoslavije. Eden od njih je na koncu predal štafeto Titu in mu izrekel voščilo za rojstni dan. Predaja štafete se je prenašala tudi po televiziji. Na ta dan so potekale razne športne prireditve in proslave v šolah, mladi so bili iz vrst pionirjev sprejeti v Zvezo komunistične mladine Jugoslavije, kar so spremljale glasbene in športne prireditve. Vse je potekalo pod sloganom bratstva in enotnosti, ki je povezoval različne narodnosti znotraj Jugoslavije.

Slika 14: Dan mladosti

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Dan_mladosti

2.9 Zveza pionirjev Jugoslavije

Leta 1942 je bila ustanovljena tudi Zveza pionirjev Jugoslavije. Opredeljena je bila kot vzgojno – zabavna, patriotska, izven šolska organizacija. Njen namen je bil, vzgajati mladino ob sodelovanju odraslih na tradicijah ²³NOB v zavedne državljane SFRJ, je med drugim zapisano v njenem statutu. Združevala pa je osnovnošolsko mladino. Imeli so lastne uniforme: črne čevlje, modre hlače (deklince modra krila), belo srajco, rdečo rutico za vratom in vojaško kapo, imenovano »titovka«. Uporabljali so vojaški pozdrav - ²⁴salutiranje s stisnjeno pestjo. Čeprav je bil sprejem med pionirje del šolskega programa in zato pravzaprav obvezen, je članstvo v Zvezi pionirjev pomenilo čast. Cicibani so bili med pionirje sprejeti vsako leto na Dan republike 29. novembra. Zadnja generacija otrok, ki je bila v Jugoslaviji pred razpadom komunističnega sistema vključena v pionirsko organizacijo, je krenila v šolo šolskega leta 1989/1990.

(https://sl.wikipedia.org/wiki/Dan_mladosti)

Beseda pionir pomeni:

- **P = pošten**
- **I = iskren**
- **O = olikan**
- **N = neustrašen**
- **I = iznajdljiv**
- **R = radodaren**

Slika 15: Mladi pionirji

Vir: <https://radiostudent.si/kultura/dlako-z-jezika/je-%C5%A1e-kaj-onkraj-generacije>

²³ NOB: Narodno osvobodilna borba.

²⁴ SALUTIRATI: Pozdraviti z dvigom desne roke ob senca glave ali predse.

2.10 Teorije zarote

O Titu in njegovem življenju se je pisalo veliko, saj je bil zelo pomembna osebnost v prejšnjem stoletju. Vendar so nekateri podatki o njegovem življenju še vedno skrivnost, medtem ko za druge obstaja več različnih podatkov.

2.10.1 Rojstni dan

V različnih virih je navedenih veliko datumov njegovega rojstnega dneva. Prvi podatek se nahaja v spričevalu 1. razreda osnovne šole, kjer je navedeno, da se je rodil 7. maja 1893, vendar je v vseh nadaljnjih spričevalih naveden datum 1. maj 1893. Tretji podatek lahko razberemo iz kataloga vajenske šole, ki jo je obiskoval v Sisku. Tam se zopet pojavi datum 7. maj 1893. Nov podatek se ponovno pojavi v enem izmed poročil hrvaške policije, kjer je naveden 12. marec 1892, glede na policijsko tiralico iz leta 1943 pa naj bi se rodil 6. marca 1892. Iz teh podatkov je vidno, da je tudi policija velikokrat uporabljala različne podatke. Datum zapisan v njegovem mednarodnem voznškem izpitu je 25. januar neznano leto. Tito je v intervjujih govoril, da je njegov rojstni dan 25. maj 1892. Na ta dan so v Jugoslaviji praznovali Dan mladosti-državni praznik, ob katerem je potekala proslava. Če primerjamo literarna dela, se podatki prav tako razlikujejo. V knjigi Bobota Rajka, z naslovom Josip Broz Tito : ilustrirani življenjepis je navedena samo letnica rojstva-1892. V knjigi Slavka Mrkića - Josip Broz Tito O RATU I POLITICI, pa je navedeno leto 1893. V knjigi Tovariš Tito, avtorja Draga Zdunića je naveden 25. maj 1892, medtem ko je v knjigi Tito in tovariši avtorja Jožeta Pirjevca naveden 7. maj 1892. Takšen zapis je tudi v spričevalu 1. razreda osnovne šole v Kumrovcu. Napaka, da je v kasnejših spričevalih kot datum naveden 1. maj, se je verjetno pojavila pri prepisovanju številke 7, kar se lahko zgodi, saj sta podobnega zapisa. O Titovemu rojstnemu dnevu se je pozanimal in razpisal novinar Vilko Vinterhalter v svoji knjigi - življenjska pot Josipa Broza. Opisal je, mogoč pojav za datum 25. maj. Menil je, da je do tega prišlo, saj je Tito nekaj časa služil v 25. domobranskem polku avstro-ogrške vojske. Dokument so kasneje poslali Titu, ki je sprva verjel, da je pravilen, zato je ta datum sprejel kot datum svojega rojstva in ga uradno tudi takrat praznoval. Tito sicer ni živel v zmoti, saj ga je na to opozoril njegov prijatelj, ki je iz krstnega lista ugotovil, da je rojen 7. maja. Titu takrat ni bilo mar, saj se ni želel odpovedati običaju. Njegov pravi rojstni dan je torej najverjetneje bil 7. maj 1892, ki je bil zapisan tudi v matični knjigi, ki ga je vodila katoliška cerkev.

2.10.2 Lažna identiteta

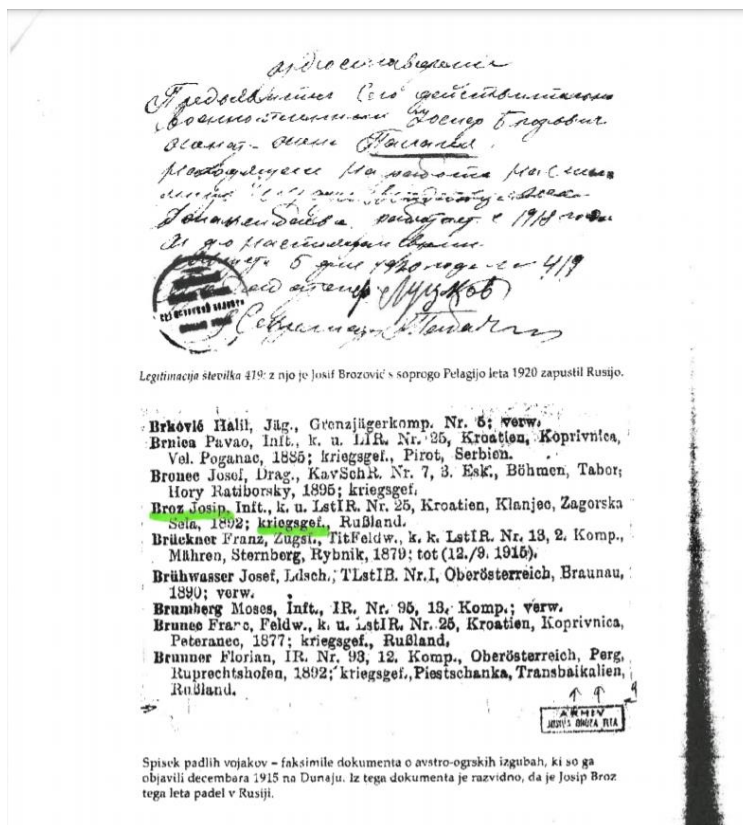
Večkrat so se pojavila vprašanja o resnični identiteti Tita. Pojavile so se teorije o tem, da je bil Tito v resnici Ruski tajni agent in da njegovi starši v resnici niso bili njegovi pravi.

Veliko ljudi je težko verjelo, da bi lahko fant, ki prihaja iz revne družine iz Kumrovca, postal tako slavna in mogočna oseba kot je bil Tito. O njem so nastajale mnoge zgodbe. Ena iz med njih je tudi, da naj bi odraščal na dvorišču dvorca zagorskega grofa skupaj z drugimi izbranimi otroki iz tistega okolja. Tam naj bi se naučil igrati klavir, tekoče govoriti tuje jezike in se sabljati. Pozneje naj bi mu grof njegov »pravi oče«, omogočil

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

solidno vojaško izobrazbo obveščevalne narave, ki je bila sicer preprostemu, kmečkemu fantu težko dosegljiva. Tito se je v 1. svetovni vojni bojeval na težkih položajih, kamor so zaradi obveščevalnih podatkov hodili loviti sovražne vojake. Tito naj bi bil leta 1913 na obveščevalnem tečaju skupaj s Adolfom Hitlerjem. Zgodbe o usodnem pomenu vohunov v 1. svetovni vojni so neuporabne in predvsem nezanesljive. Največ informacij so nudili zajeti vojaki, ki so radi govorili in si tako lajšali položaj v ujetništvu. Tito torej naj ne bi bil navaden kmečki fant, temveč naj bi končal solidno vojaško šolo ob pomoči svojega očeta, grofa Erdelija. Glede na vse podatke o njegovem zgodnjem življenju in o izjavah domačinov, je Tito bil res le navaden, kmečki fant, ki prihaja iz revne družine v Kumrovcu.

Ena udarnih zgodb, ki so se o njem pisale je ta, da naj bi bil Ruski tajni agent, ki naj bi bil poslan v Jugoslavijo. Primer te resnejše teorije je vprašanje resnične identitete in izvora Tita, ki ga je sprožil njegov osebni zdravnik Matunović. Ta je v svoji knjigi o Titovem življenju zapisal »resnične podrobnosti o zadnjih letih Titovega življenja«. Po eni izmed njegovih teorij bi naj bil Tito agent sovjetskega NKVD (Ljudskega komisariata za notranje zadeve) germanskega rodu. Kot pričo za resničnost te teorije navaja slovenskega zdravnika dr. Breclja, ki zgodbe ni mogel komentirati, saj je prej umrl. Zgodbe tako ne moremo potrditi.

Slika 16: Listina umrlih med 2. svetovno vojno, na kateri je zapisan Josip Broz

Vir: <https://e-maribor.si/kdo-je-bi-v-resnici-pravi-josip-broz-tito-razkrivamo-identiteto/>

2.10.3 Titova smrt

Konec aprila so člani zdravniškega konzilija poročali o umiritvi predsednikovega zdravstvenega stanja. Veliko ljudi je takrat praznike podaljšala v počitnice do 5. maja. V nedeljo 4. maja popoldne, ko so se ljudje vračali domov, so jih s televizijskih zaslonov presenetili smrtno resni obrazi napovedovalcev v črnih oblekah. Na dan je prišla novica, da je predsednik Josip Broz Tito umrl. Veliko ljudi se sprašuje ali je res umrl 4. maja ali politično vodstvo ni hotelo državljanom uničiti počitnic? Če je vodstvo državljanom leta prekrivali njegov datum rojstva, zakaj ne bi še datum njegove smrti? Obstaja več različnih razlogov, za začasno zatajitev njegove smrti. Njegova smrt bi pomenila, da more večina državljanov opravljati svoje delo in skrbeti za varnostne razmere v državi.²⁵ Stanislav Dovgan je zatrdil, da je Tito res umrl 4. maja 15:05. Do »prve krize« naj bi prišlo že v jutranjih urah in vse je kazalo, da se predsedniku izteka čas. Dovgan je povedal je bil pri Titu zjutraj 4. maja. Prav tako je bil tam tudi Jožef Oseli, s svojo ženo. Že osem let sta skrbeli za njegovo dobro počutje in njegovo prehrano. Po daljši »jutranji krizi« 4. maja se je Titovo stanje še poslabšalo. Dovgan je popoldne prejel sporočilo, da je Tito umrl.

Ugleden in izkušen slovenski zdravnik. Ki je takrat delal v UKC je povedal, da je možno da je Tito umrl 4. maja kot so uradno sporočili. Možno pa je tudi, da je umrl prej in da tega niso želeli takoj sporočiti, saj bi prišlo do množičnega in nepričakovanega vračanja iz počitnic. Mogoče je tudi, da so se zdravniki dogovorili za namenski odklop Tita iz aparatov za intenzivno oskrbo, že 24. aprila, ko je bilo proglašeno, da je najverjetneje prišlo do možganske kapi. Njegovi zdravniki so po njegovi obdukciji bili pohvaljeni za uspešno podaljševanje predsednikovega življenja. A to več ni imelo smisla saj je šlo za pacienta, s težko sladkorno boleznijo (ki je ni pravilno zdravil), starega skoraj 90 let. Organi Tita so v zadnjih dneh odpovedovali drug za drugim, njegovo zdravje je bilo iz dneva v dan slabše. S težavo so delovale njegove ledvice in pljuča, odpovedala so tudi jetra in srce. Tukaj torej več ni bilo upanja za nadaljnjo življenje.

Slika 17: Jožef Oseli-osebni asistent in kuhar Tita

Vir: <https://www.delo.si/novice/slovenija/kuhar-s-srcem-ki-bi-rad-se-naprej-delil-znanje/>

²⁵ STANISLAV DOVGAN: načelnik ljubljanske Udbe

3. METODE DELA

3.1 Eksperimentalni del

3.1.1 Anketa: JOSIP BROZ TITO

Anketa je bila sestavljena iz dveh delov. Potekala je preko spleta (google obrazci). Anketa je bila anonimna. Spol anketirancev me ni zanimal. Sodelovanje v raziskavi je bilo povsem prostovoljno.

Rezultate ankete sem vnesla v tortni in stolpični prikaz.

4. REZULTATI

4.1 Rezultati in analiza ankete

Anketo sem poslala v elektronski obliki prijateljem, sošolcem in učiteljem. V anketi je sodelovalo 47 oseb, vseh starosti . Med njimi je bilo 18 starejših od 43 let in 29 mlajših od 43 let.

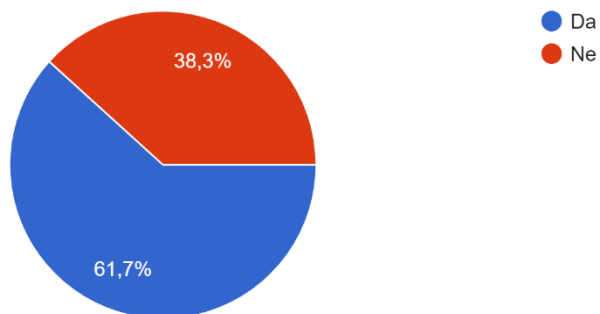
Na voljo je bilo 10 vprašanj:

- Ali ste se rodili po letu 1980?
- Kje ste prvič izvedeli za Tita?
- Označite trditev, ki je vam najbližja.
- Kaj je najbolj vplivalo na vaše mišljenje o Titu?
- Ali veš kdo je bil Josip Broz Tito?
- Kdo je bil Tito?
- Za kaj je bil Tito šolan?
- Kako je bilo ime njegovima staršema?
- Kako je bilo ime njegovi 1. ženi?
- Kdaj je umrl?

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

Ali ste se rodili po letu 1980?

47 odgovorov

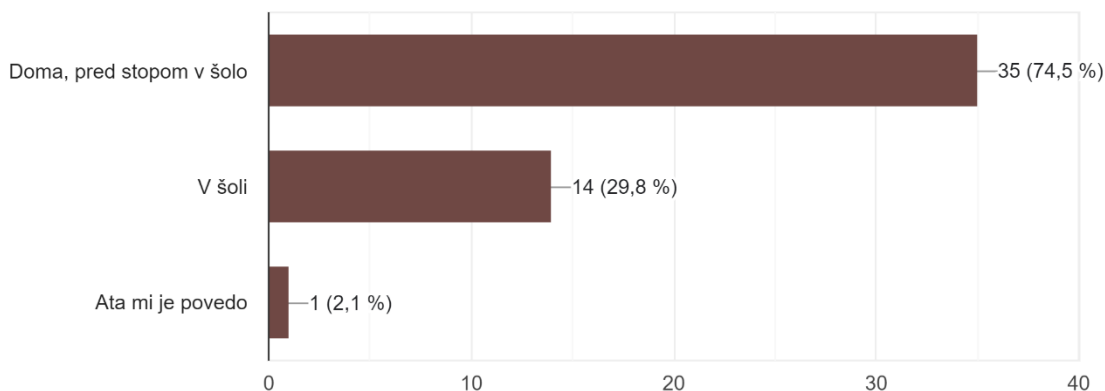

Graf 1: Starost anketirancev

Anketo je rešilo več ljudi, ki so bili rojeni po Titovi smrti (1980), kot tistih, ki so se rodili že preden je umrl.

Kje ste prvič izvedeli za Tita?

47 odgovorov

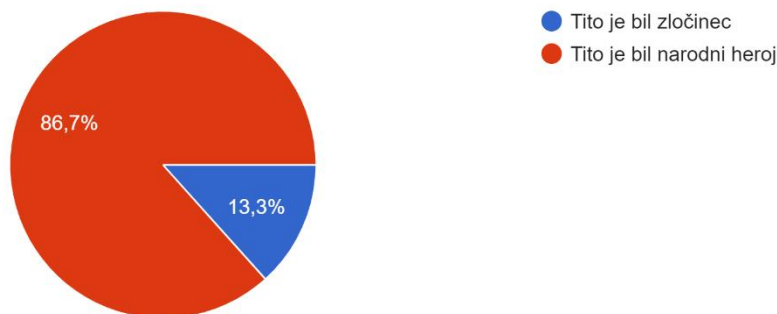
Graf 2: Prve informacije o Titu

Večina anketirancev (74,5%) je za Tita prvič slišala doma, pred vstopom v šolo, kar pomeni, da je Tito še vedno aktualna tema domačih pogovorov. Presenetil me je delež anketirancev, ki so prvič za Tita slišali v šoli, saj sem pričakovala, da bo ta delež manjši.

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga ORNIK Lana, OŠ Grajena

Označite trditev, ki je vam najbližja.

45 odgovorov

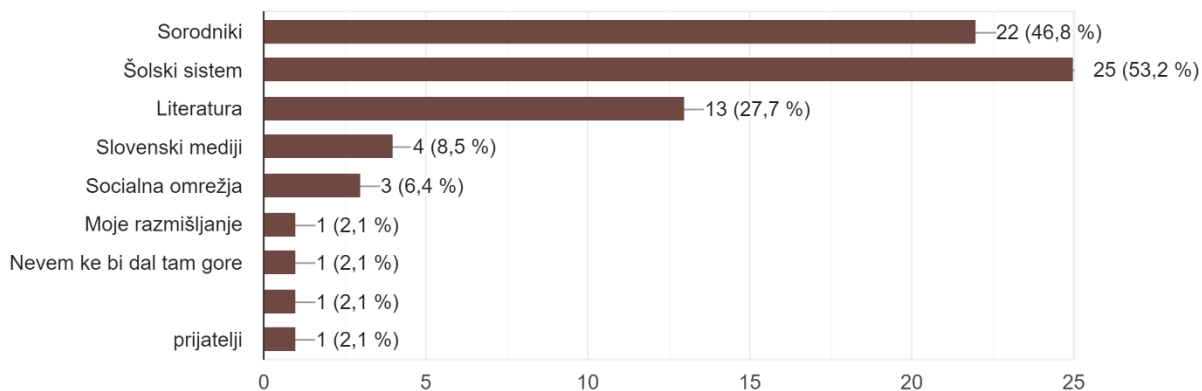

Graf 3: Heroj ali zločinec?

Rezultati pri tem vprašanju so bili pričakovani. Anketiranci so bili postavljeni pred možnost ali Tita označijo kot narodnega heroja ali kot zločinca. Kar 86,7% anketirancev je Tita označilo kot narodnega heroja.

Kaj je najbolj vplivalo na vaše mišljenje o Titu?

47 odgovorov

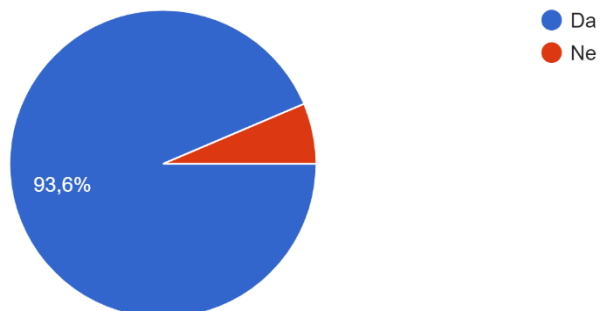
Graf 4: Vpliv na mišljenje o Titu

Na mnenje anketirancev je najbolj vplival šolski sistem, sledili so sorodniki, nato literatura, slovenski mediji so vplivali le pri 8,5 % in od navedenega najmanj vplivna so socialna omrežja. Nato pa vsi dejavniki, ki so jih zapisali anketiranci sami. Na nekatere so vplivali prijatelji, nekateri so si ustvarili lastno mnenje, nekateri pa niso vedeli kako bi odgovorili.

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

Ali veš kdo je bil Josip Broz Tito?

47 odgovorov

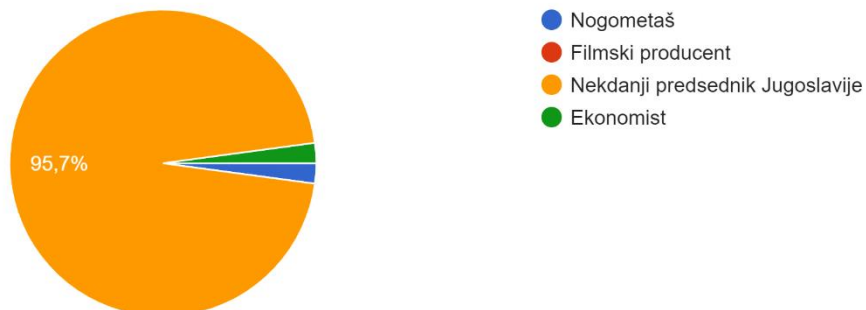

Graf 5: Prepoznavnost Tita

Podatek o tem koliko ljudi pozna Tita me ni presenetil, saj sem takega tudi pričakovala. Kdo je Josip Broz Tito niso vedeli 3 anketiranci.

Tito je bil:

47 odgovorov

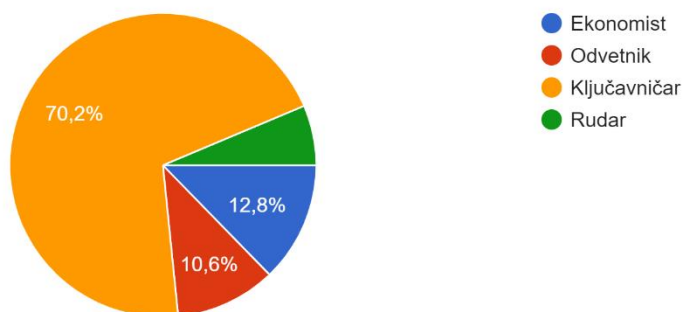

Graf 6: Kdo je bil Tito?

Anketiranci so imeli na voljo štiri različne odgovore. Večina anketirancev (95,7%) je izbrala odgovor, da je Tito nekdanji predsednik Jugoslavije, kar potrjuje da ljudje res vedo kdo je bil Tito.

Za kaj je bil Tito šolan?

47 odgovorov

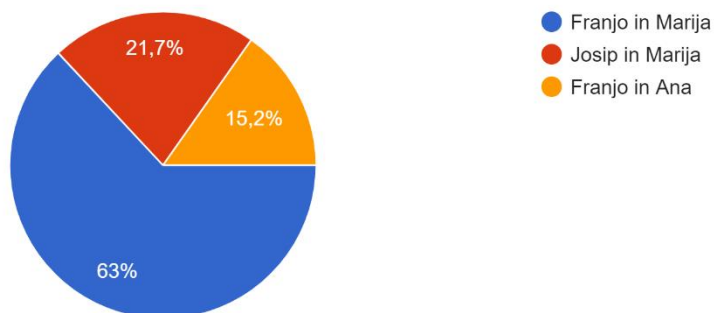

Graf 7: Titovo šolanje

Pri sedmem grafu se odgovori anketirancev razlikujejo. Večina (70,2%) se je odločila za poklic ključavničarja, nekaj manj (12,8%) za ekonomista, 10,6 % anketirancev se je odločilo za rudarja, le trije izmed anketirancev pa za rudarja.

Kako je bilo ime njegovima staršema?

46 odgovorov

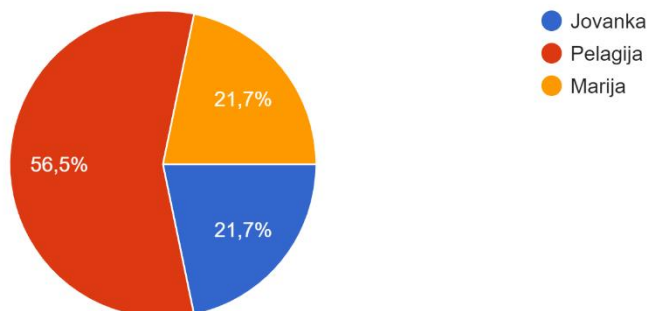

Graf 8: Titova starša

Tukaj je bil razpon med odgovori manjši kot pri ostalih vprašanjih. Večina anketirancev je označila pravilno, saj je bilo Titovi mami res ime Marija in njegovem očetu Franjo. 21,7 % anketirancev se je odločilo za odgovor Josip in Marija, 15,2% pa za imeni Franjo in Ana.

Kako je bilo ime njegov 1. ženi?

46 odgovorov

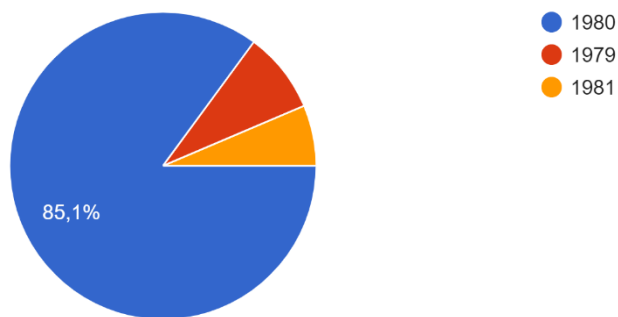

Graf 9: Prva žena

Njegovi prvi ženi je bilo ime Pelagija. Za ta odgovor se je odločilo 56,5% anketirancev. Ostali so izbirali med Jovanko in Marijo. Za obe imeni se je odločilo 21,7% anketirancev.

Kdaj je umrl?

47 odgovorov

Graf 10: Titova smrt

Tito je po težkih boleznih umrl leta 1980. Večina anketirancev je odgovorilo pravilno. 4 anketiranci so označili leto 1979, 3 izmed anketirancev pa leto 1981.

5. RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

Tito je bil v zgodovini zelo pomembna osebnost. Vodil je bivšo Jugoslavijo kar 35 let.

V otroštvu je imel veliko družbe, saj je odraščal v veliki družini z štirinajstimi otroki. Veliko jih je zaradi slabih pogojev tistega časa umrlo v zgodnjem otroštvu. Mami Mariji in očetu Franju Brozu se je Tito rodil 7. maja leta 1892 kot sedmi izmed otrok. Ker so bili revna družina, si je mogel čim hitreje poiskati delo. Najprej se je štiri leta šolal v OŠ domačega kraja, nato pa se je izuril kot ključavničar. Več let je delal po različnih državah in se vključeval v veliko projektov.

Vpoklican je bil v vojsko na Dunaj, po nekaj mesecih pa so ga premestili v Zagreb. Ob izbruhu 1. svetovne vojne je bil poslan na Srbsko bojišče, kasneje pa v Galicijo, kjer je bil tudi poškodovan a je na srečo preživel. V Ruski bolnišnici je preživel 13 mesecev. Takrat se je začel učiti Ruščine. Po povratku v domovino se je zaposlil v kovinarski industriji. V teh letih je večkrat menjal delovno mesto in njegovo ime je postalo vedno bolj priljubljeno v 20. stoletju.

Med 2. svetovno vojno je Broz leta 1941 ustanovil vojaški odbor za odpor sil. Pozival je narode na območju Jugoslavije na oborožen boj proti nacistom. Bil je tudi glavni organizator strategije napadanja partizanskega tipa. Spremenil je celoten potek 2. svetovne vojne in rešil številne partizane pred smrtjo, tako kot je njega rešil pes Luks. Od tega dneva je postal velik ljubitelj psov.

Tito je bil ravno pravi za predsednika. Bil je samovšečen, zelo rad je imel pozornost usmerjeno nanj, vse ljudi je podrejal. Oblast mu je pomenila več kot njegova družina, prijatelji, otroci. Jugoslavije ni ustvaril iz patriotskih razlogov, temveč zaradi tega, da bi lahko nekemu vladal. Sprva se mu je Jugoslavija zdela premajhna za tako velikega človeka, vendar jo je odlično vodil. Ljudje so bili takrat zelo povezani in nič jim ni manjkalo.

Titovo zdravstveno stanje se je začelo slabšati v začetku leta 1980. Imel je probleme z žilami na levi nogi, zato so mu jo mogli čez čas amputirati. Konec februarja je bil poslan na preiskave in takrat so ugotovili, da ima poslabšano delovanje ledvic, prebavne motnje, da se mu je gangrena razširila po organih trebuha in šibko delovanje srca. Zdravniki so nekaj dni pred njegovo smrtjo zapisali, da še tako hudih simptomov gangrene ni imel še noben bolnik.

Umrli je 4. maja 1980 v Ljubljanskem UKC. Pokopan je v hiši cvetja, v Beogradu.

O Titu so se in se še vedno pišejo razne zgodbe o lažni identiteti, a so to le zgodbe, ki so si jih izmišljevali ujetniki za krajšanje dolgčasa v zaporu med vojno.

Da je imel razburljivo življenje in da je bil obdan z veliko ljudmi nakazujejo hipoteze.

- Njegova soproga Jovanka Broz je pomagala pri predsedovanju.
- Življenje njegovih otrok se je v tem času spremenilo.
- Ljudje se danes Tita ne spomnijo dobro oz. so samo slišali zanj.
- Tito je imel več soprog.
- Josip Broz Tito je umrl zaradi bolezni.
- Ljudje so v času Titovega predsedovanja živeli bolje.
- Josip Broz Tito je imel več kot 5 bratov in sester.
- Rad je prihajal v Slovenijo
- Psi so bili njegovi življenjski sopotniki.
- Imel je veliko zanimivih spominov iz svojega otroštva.
- Tito ni bil človek za katerega se je izdajal.
- O Titu obstajajo različni podatki o njegovi identiteti
- Podatek o njegovem datumu smrti je neresničen
- Našla bom še veliko novih, navedenih virov o njegovem življenju

Hipoteza 1 nakazuje na to, da je Jovanka Broz pomagala Titu pri predsedovanju. Bila je ena najbolj doslednih Titoistov. Velikokrat se je zgledovala po Titu ter ga podpirala. Bila je manj intelektualna in imela je manj psihičnih sposobnosti, zato je bilo to včasih težko za njo. Po njenih besedah je bila v veliko pomoč pri so vladanju.

Življenje njegovih otrok, se ni spremenilo. Omogočil jim je vse kar so potrebovali in normalno so se šolali tako kot on. Kar potrjuje, da sem hipotezo 2 ovrgla.

Na podlagi grafa 1 in 2 sem tudi 3. hipotezo ovrgla saj je bila poznanost Tita 100%.

Tito je imel kar 4 soproge Pelegijo Belousovo, Jovanko Budisavljević, Herto Haas in Davorjanko Paunović. Njegova 1. žena je bila Pelagija Broz, njegova zadnja pa Jovanka Broz. Tako, da je ta hipoteza potrjena.

Tito je umrl zaradi bolezni žil, sladkorne bolezni, poslabšanje srca, razširitve okužbe po trebušnih organih, odpovedi jeter,... Zbolel je tudi za pljučnico in zlatenico, potem pa je doživel še srčno kap. Imel je veliko bolezni zaradi katerih je umrl zato potrjujemo tudi 5. hipotezo.

Jugoslavijo je vodil 35 let. Takrat so bili ljudje bratsko povezani in so živeli bolje. Tudi hipoteza 6 drži.

Tito je odraščal v veliki družini. Rodil se je sedmi izmed štirinajstih otrok. Njegovi bratje in sestre so bili Josipa Broz, Anika, Marija, Jana, Antonija, Franica, Martin, Dragutin, Matilda, Vjekoslav, Stjepan in Teresa Broz. Tudi ti podatki potrjujejo hipotezo 7.

S svojimi sestrami in brati se je v otroštvu večkrat odpravil v Slovenijo potem pa tudi s svojo družino. Njegova mama Marija Broz je bila Slovenka. Ti podatki potrjujejo 8. hipotezo.

Tito je postal pasji ljubitelj, ko ga je pes Lux rešil med 2. svetovno vojno pred smrtjo. Ta podatek potrjuje mojo 9. hipotezo.

Tito je s svojimi številčnimi sorojenci imel pestro otroštvo. Rad se je spominjal in pripovedoval o njihovih prigodah, kar potrjuje tudi 10. hipotezo.

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

Tito je bil človek za katerega se je izdajal. Razne zgodbe, ki so se pisale glede njegove identitete so neresnične. Na podlagi tega sem 11. hipotezo zavrgla.

O Titu se pišejo različne zgodbice, ki so vidne vsem ljudem, kar potrди mojo 12. hipotezo.

Tito je umrl 4. maja 1980 ob 15:05. Ljudje so si samo zamišljali, da so datum njegove smrti prekrivali. To potrди mojo 13. hipotezo.

Zadnjo, 14. hipotezo sem zavrgla, saj sem našla še veliko novih podatkov in virov o njegovem življenju in delu.

V raziskovalni nalogi sem zraven raziskovanja Titovega življenja želela izvedeti tudi kako ga poznajo moji vrstniki, sošolci, prijatelji. Pričakovala sem, da njegovega življenja ne poznajo dobro, pa se je izkazalo ravno obratno. Kljub temu si želim, da mojo raziskovalno nalogo prebere čim več mladostnikov, da Tita spoznajo še boljše.

6. VIRI

1. <https://www.mojblog.net/feljton/detinjstvo-velikana/>
2. https://sl.wikipedia.org/wiki/Dan_mladosti
3. https://sl.wikipedia.org/wiki/Zveza_pionirjev_Jugoslavije
4. <https://www.pesmojprijatelj.si/clanek/zvestoba-luks-je-tita-resil-zanesljive-smrti>
5. <https://old.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/kaj-simbolizira-josip-broz-tito.html>
6. <https://si.rbth.com/zgodovina/79721-pelagija-belousova-prelepa-rusinja-tito>
7. <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1019340/>
8. <https://novice.svet24.si/clanek/novice/slovenija/5ba2517fc0c76/pozabljena-domacija-titove-mame-marije>
9. https://www.google.com/search?q=josip+broz+tito+dru%C5%BEina&tbm=isch&ved=2ahUKEwiJu6O8ko72AhUUShoKHXyBBsQ2-cCegQIABAA&oq=josip+broz+tito+dru&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgUIABCABDIECAAQHjOHCAAQsQMqQzoECAAQzGCAAQCBaeUMkCWJoSYIMEaABwAHgAgAFxiAHmA5IBAzQuMZgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1nwAEB&sclient=img&ei=fSESYSmlZSUafbekNgB&bih=657&biw=1366&rlz=1C1GCEA_enSI918SI918#imgrc=qn9ACPgxrkK_5M
10. <https://www.dnevnik.si/1042731149>
11. https://www.google.com/search?q=aleksandar+mi%C5%A1o+broz&rlz=1C1GCEA_enSI918SI918&tbm=isch&source=iu&ictx=1&vet=1&fir=LDJmxSP1UkE6QM%252C_ToQMHeDVYfODM%252C%252Fm%252F06zqp0q&usg=AI4_kTmgjfeG0fyILTUMVzmuQEPC2y5mQ&sa=X&ved=2ahUKEwj_rsPAlI72AhUkwAIHHaWdDacQ_B16BAgdEAI&biw=1366&bih=657&dpr=1#imgrc=LDJmxSP1UkE6QM
12. https://www.google.com/search?q=kumrovec+tito&tbm=isch&hl=sl&rlz=1C1GCEA_enSI918SI918&sa=X&ved=2ahUKEwiKo---lo72AhWu8bsIHRdsDkgQrNwCKAB6BQgBENQB&biw=1349&bih=657#imgrc=qQo-bs4C8o6q6M
13. <https://mojalbum.com/lena/kozjansko-in-kumrovec-z-okolico/rojtna-hisa-josipa-broza-tita-v-kumrovcu/510127>

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

14. <https://si.rbth.com/zgodovina/80305-tito-in-sovjetska-zveza-temna-plat>
15. https://sl.wikipedia.org/wiki/Josip_Broz_-_Tito#Med_prvo_svetovno_vojno
16. https://www.google.com/search?q=Politbiro&rlz=1C1GCEA_enSI918SI918&oq=Politbiro&aqs=chrome..69i57j0i512j0i30l6j0i10i30j0i30.1949j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8
17. <https://www.dnevnik.si/1042527355>
18. (<https://www.mojblog.net/feljton/detinjstvo-velikana/>)
19. (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mladi_Josip_Broz_Tito.jpg)
20. <https://mojalbum.com/lena/kozjansko-in-kumrovec-z-okolico/rojstna-hisa-josipa-broza-tita-v-kumrovcu/510127>)
21. (<https://www.dnevnik.si/1042731149>)
22. (<https://artsandculture.google.com/entity/%C5%BEarko-broz/g11ghrc4mc7>)
23. (<https://reporter.si/clanek/svet/titov-sin-ze-20-let-zivi-na-posestvu-v-drzavni-lasti-vrednem-milijon-evrov-598645>)
24. <https://novice.svet24.si/clanek/novice/slovenija/5b20f80c14822/josip-broz-tito-sepetalec-psom>)
25. (<https://zgodovinanadlani.si/bitka-na-neretvi/>)
26. <https://www.pesmojprijatelj.si/clanek/zvestoba-luks-je-tita-resil-zanesljive-smrti>)
27. https://sl.wikipedia.org/wiki/Smrt_in_pogreb_Josipa_Broza_-_Tita
28. https://sl.wikipedia.org/wiki/Hi%C5%A1a_cvetja
29. <https://mojsvet.info/hisa-cvetja-v-beogradu-grob-josipa-broza-tita/>
30. <https://www.dnevnik.si/1042988263>
31. <https://reporter.si/clanek/svet/teorije-o-laznem-titu-razkrito-ozadje-zgodb-da-je-bil-josip-broz-tito-v-resnici-rus-in-stalinov-sovjetski-agent-963368>
32. <https://kd-severinsali.si/zanimivosti/lazni-josip-broz-tito-1892-1980>

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

33. https://sl.wikipedia.org/wiki/Pogovor%3AJosip_Broz_-_Tito
34. <https://siol.net/novice/slovenija/je-bil-tito-v-resnici-rus-561814>
35. <https://www.moskismet.com/zanimivo/neverjetne-teorije-josip-broz-tito-sin-franca-jozefa.html>
36. <https://www.rtv slo.si/kultura/film-in-tv/ko-naletis-na-arhivske-posnetke-tita-v-kopalkah-ti-je-jasno-da-morajo-iti-v-film/392222>
37. <https://potepanja.domovoj.com/2007/07/teorije-zarote/>
38. <https://insajder.com/svet/uganka-zakaj-tito-nikoli-ni-bil-na-grobu-starsev-prvega-otroka>
39. <https://www.24ur.com/magazin/40-let-po-smrti.html>
40. https://www.academia.edu/46826951/JOSIP_BROZ_TITO_KARIZMATI%C4%8CNA_OSEBNOST_RAZISKOVALNA_NALOGA_Podro%C4%8Dje_Zgodovina
41. <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=122570&lang=slv>
42. <https://reporter.si/clanek/svet/najvecja-prevara-josip-broz-iz-kumrovca-in-marsal-tito-ne-moreta-biti-ista-oseba-754100>
43. <https://nova24tv.si/slovenija/ekskluzivno-objavljamo-dokument-v-1-svetovni-vojni-ubitega-josipa-broza-gre-za-osebo-ki-mu-je-kasnejsi-tito-prevzel-identiteto/>
44. <https://si.rbth.com/zgodovina/80305-tito-in-sovjetska-zveza-temna-plat>
45. <https://2svetovnavojna.wordpress.com/about/josip-broz-tito/>
46. https://en.wikipedia.org/wiki/Anti-Fascist_Council_for_the_National_Liberation_of_Yugoslavia
47. https://sl.wikipedia.org/wiki/Teheranska_konferenca
48. https://en.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0uba%C5%A1i%C4%87
49. Pirjevec, Jože. 2017. Tito in tovariši. Ljubljana: Cankarjeva založba
50. Simčič, Miro. 2007. Tito brez maske. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Jugoslovanski Maršal in politik Josip Broz Tito: raziskovalna naloga
ORNIK Lana, OŠ Grajena

51. Bobot, Rajko, Josip Broz Tito : ilustrirani življenjepis, 1983: Cankarjeva založba
52. Zdunić, Drago; Broz, Josip; Babić, Ivan. 1971. Josip Broz Tito: monografija. Ljubljana: Delo
53. Slavko Mrkić (2012): Josip Broz Tito o ratu I politici: Beograd 2012
54. CD: Šimenc Mirjana, 2006, JOSIP BROZ TITO (velika imena 20. stoletja), Zagreb Hrvaška,
55. Aleksander Matunović: Titova sovladarica, založba Mladinska knjiga, Ljubljana 2008

IZREK JOSIPA BROZA TITA

**Mi smo more krvi prolili za
bratstvo i jedinstvo naših naroda.**

E necemo nikom dovoliti da nam dira

Ili da ruje iznutra, da se ruši to bratstvo i jedinstvo

Prelili smo morje krvi za

naše bratstvo in enotnost ljudi.

Nikomur ne dovolimo, da se nas dotika

ali nas uniči od znotraj, da ruši bratstvo in enotnost.